

Lietuvos Respublikos Seimo *devintoji sesija*

2020 m. rugsėjo 10 d.
434 posėdis

Stenogramos

234

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

IX (RUDENS) SESIJA

2020 m. rugsėjo 10 d.

Posėdis Nr. 434

Seimo Pirmininko V. Pranckiečio kalba	5
Respublikos Prezidento G. Nausėdos sveikinimas Seimo IX (rudens) sesijos pradžios proga	6
Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininko D. Razumkovo sveikinimo kalba	7
2020 m. rugsėjo 10 d. (ketvirtadienio) posėdžio darbotvarkės tvirtinimas	8
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo IX (rudens) sesijos darbų programos“ projekto Nr. XIII P-5150(2) pateikimas (S. Skvernelis, V. Pranckietis)	8
Seimo rezoliucijos „Dėl neteisėtos ir primetamos Rusijos sąjungos Baltarusijai“ projekto Nr. XIII P-5158 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (Ž. Pavilionis)	15
Seimo nario G. Landsbergio kalba (Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos vardu)	19
Seimo narės D. Šakalienės kalba (Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos vardu)	19
Seimo narės V. Čmilytės-Nielsen kalba (Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu)	20
Seimo nario J. Jaručio kalba (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos vardu)	20
Seimo nario P. Urbšio kalba (Mišrios Seimo narių grupės vardu)	21
Šios rezoliucijos priėmimas	23
Seimo savaitės (2020-09-14–2020-09-18) – 2020 m. rugsėjo 15 d. (antradienio) ir 17 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas	24
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	25

SANTRUMPOS

- LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
- LSDDF – Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
- LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
- LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
- LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
- MSNG – Mišri Seimo narių grupė
- TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija

- A – alternatyvus teisės aktas
- ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
- GR – Respublikos Prezidento gražintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
- VK – su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IX (RUDENS) SESIJOS POSĖDŽIO NR. 434 STENOGRAMA

2020 m. rugsėjo 10 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS,
Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ
ir Seimo Pirmininko pavaduotoja I. ŠIAULIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiami kolegos, Seimo nariai, mieli Lietuvos žmonės, gerbiami žurnalistai, svečiai, pradedame Lietuvos Respublikos Seimo IX sesiją ir rugsėjo 10 dienos posėdį. (*Gongas*)

Giedamas Lietuvos valstybės himnas

Kviečiu registruotis. Posėdžiui toliau pirmininkauja Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė.

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Užsiregistravo 124 Seimo nariai.

Gerbiami kolegos, kviečiu Seimo Pirmininką V. Pranckietį į tribūną. Jūsų sveikinimo kalba.

10.02 val.

Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio kalba

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, gerbiami svečiai, mieli Lietuvos žmonės, sveikinu Ukrainos Rados pirmininką D. Razumkovą (*Plojimai*), sveikinu visus susirinkusius į IX, į paskutinę XII Lietuvos Respublikos Seimo sesiją.

IX sesija kaip devintoji banga atnešė iniciatyvų gausą. Ši sesija atrodo ambicingai. Į dviejų mėnesių darbų programą įtraukėme 540 įstatymų projektų, nes visų sesijų darbų programų sudarymo principas išsaugo galimybę įrašyti visus siūlomus projektus, o į antrąją programos variantą dar ir žmonių siūlyta iniciatyva yra įtraukti ir gyvūnų gerovės klausimus sprendžiantys projektai. Aišku, koncentruosimės į prioritetinius klausimus, tačiau tokia pasiūlymų gausa kokybės neapponuoja, anaipatol, turint omenyje, kiek iš siūlomų teisės aktų projektų yra vis dar neregistruoti ir kaip dažnai esame linkę sesijos darbų programą papildyti dar nepradėję šio darbo posėdžių salėje. Viešojoje erdvėje jau keliame įtarimų dėl mūsų „kėslų“, paskatų ir tikslų. Balansuojame ant ribos, kai daug kas nuskambančio šioje salėje bus priskiriama rinkimų kampanijai, rizikuojame Seimo diskurso įvaizdį supaprastinti iki plona oda pridengto garbės troškimo. Tai ne tik nėra sąžininga prieš visuomenę, bet nėra sąžininga ir prieš mus pačius.

Žvelgdami atgal negalime nematyti tikrai įsimintinų darbų. Per ketverius metus kartu pasirūpinome, kad įvykdytume gynybos finansavimo išsipareigojimus, kartu aiškiai uždraudėme smurtą prieš vaikus, kartu atnaujinome valstybės tarnybos sistemą, indeksavome pensijas, šlavėme šešėlines valdymo schemas ir atvėrėme Konstitucinį Teismą individualiam skundui. Galiausiai kartu suvaldėme pirminį pasaulinės pandemijos plitimą mūsų šalyje.

Atskirai dėkoju visiems už tai, kad nedvejodami kartu susirinkome į neeilinę Seimo sesiją dėl neteisėtų rinkimų Baltarusijoje. Visa tai buvo įmanoma tik peržengus tarppartines linijas ir susėdus kalbėtis. Neabejoju, kad ilgainiui ir tokie sprendimai liks asocijuojami su mūsų veikla ir vertinami kaip nuveikti darbai. Bus galima jais didžiuotis, kaip ir dabar Prezidento iniciatyva jau gimstanti regionų plėtros politinė iniciatyva, išsipareigojimais suvienijusi partijas.

Laikas papildyti šios veiklos sąrašą – darbas nėra baigtas, drauge mums liko beveik pusė Seimo rudens sesijos su planuojamais 25 posėdžiais (pavasario sesijoje posėdžių buvo per 50). Sesijoje yra numatyta nemažai ypatingos svarbos akcentų. Visų pirma tęsime sprendimų, susijusių

su COVID-19 plitimu ir padarinių šalinimu, priėmimą ir parlamentinę kontrolę. Tarptautinėje arenoje turėsime tvirtai ir aiškiai stovėti su pilietine visuomene Baltarusijoje kovodami „Už jūsų ir mūsų laisvę“. Tačiau bene svarbiausia bus tai, kad šiandieninėje situacijoje privalėsime užtikrinti gerai apgalvotą, konstruktyvų ir prasmingą ateinančių metų biudžeto projektą ir rūpestį būsimajam Seimui.

Didžiąją šių metų dalį Lietuva jau praleido įtampoje. Pirmiausia dėl ligos rizikos, buvimo namuose, nerimaudami prarasti darbą ar neišlaikyti egzaminų. Todėl palikime rinkiminius debatus tam skirtai vietai ir laikui, o Lietuvos žmonėms suteikime daugiau ramybės ir užtikrintumo.

Prieš ketverius metus pirmoje savo kalboje iš šios tribūnos sakiau, kad „Seimas, į kurį išrenkami įvairių įsitikinimų, ideologijų, vertybių, skirtingos kilmės, lyties, amžiaus, tautybės, socialinio statuso žmonės, yra Lietuvos širdis, simbolizuojanti jausmus, empatiją ir gyvastį.“ Tikiu tuo ir šiandien ir tikiu jumis. Linkiu visiems gerų darbų ir malonių rūpesčių. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame.

Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo IX (rudens) sesijos pradžios proga

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, leiskite paskelbti Lietuvos Respublikos Prezidento G. Nausėdos sveikinimą Seimo rudens sesijos pradžios proga.

„Gerbiami Seimo nariai, sveikinu jus susirinkus į paskutinę XII kadencijos Seimo sesiją. Iki rinkimų lieka vos mėnuo, tad laiko užbaigti svarbiausius darbus ir išpildyti rinkėjams duotus pažadus lieka nedaug. Politiniame sezone taip pat sudėtingiausias metas, kai neretai kyla pagundų pamiršti ilgalaikius strateginius tikslus ir imtis vienadienių sprendimų, kurie padėtų rinkimų kampanijos metu, arba priimti įstatymus, kurie būtų naudingi tik vienai suinteresuotai grupei, tačiau tai pavojingas kelias, mažinantis rinkėjų pasitikėjimą valstybe. Šiam Seimui teko demonstruoti susitelkimą itin sudėtingomis aplinkybėmis. Praėjusio pavasario sesija, kurios eigą esmingai veikė koronaviruso pandemija, parodė, kad tautos išrinkti atstovai gali rasti valią kartu priimti valstybei būtinus sprendimus. Tokios valios prireiks ir artimiausiu metu. Mėnuo ar du yra didelis laiko tarpas, kai kalbame apie pokyčių siekiančios valstybės gyvenimą. Mes negalime jo prarasti rinkimų batalijose, todėl Seimo susitelkimas paskutiniams darbo mėnesiams yra itin svarbus.

Biudžeto svarstymas bus vienas tokių darbų, kurį pradės šis, o baigs jau naujasis Seimas.

Lietuva privalo atsižvelgti į geopolitinę padėtį regione, todėl lėšos, kurias skiriame nacionaliniam saugumui užtikrinti, turi būti tokios, kokios numatytos nacionaliniame partijų susitarime.

Lietuva privalo užtikrinti savo piliečių gerovę, pirmiausia tų, kurie šiandien susiduria su didžiausia socialine atskirtimi ir skurdu, todėl toliau turime nuosekliai ir tvariai didinti pensijas ir neapmokestinamąjį pajamų dydį.

Lietuva privalo kurti pagrindą inovatyviai, aukštos pridėtinės vertės ekonomikai, todėl turime papildomai investuoti į mokslą ir inovacijas.

Švietimo sistemos atnaujinimas užtikrinant lygaus starto galimybes visiems Lietuvos vaikams, kad ir kur jie gyventų, kovos su korupcija sistemos pertvarka – tai kelios iš įstatymų iniciatyvų, kurias pristatysiu Seimui šioje sesijoje ir kurioms tikiuosi sulaukti jūsų palaikymo.

Seimo darbų plane taip pat yra Lietuvos Respublikos Prezidento svarstyti pateikta Viešųjų pirkimų sistemos reforma. Vyriausybės siūlomos šešėlinės ekonomikos mažinimo priemonės ir atstuminės kelių mokesčių sistemos, vadinamojo e. tolingo, sukūrimas.

Šių įstatymų iniciatyvų įgyvendinimas leistų spręsti įsisenėjusias problemas, užtikrintų reikšmingas valstybės lėšas, kurias galėtume skirti žmonių gerovei, ir pademonstruoti atsakingą Lietuvos požiūrį į globalius iššūkius, tokius kaip klimato kaita.

Seime šiai sesijai pateikta beveik 600 įstatymų projektų. Jūsų pareiga ir atsakomybė bus atskirti grūdus nuo pelų – įstatymus, sąlygojančius strateginius pokyčius, nuo vienadienių iniciatyvų, sąžiningą pažadų rinkėjams įgyvendinimą nuo bandymo juos patraukti savo pusėn papildomomis išmokomis.

Esate ilgos distancijos finišo tiesiojoje, nesuklupkite joje. Linkiu visiems sėkmės.“

PIRMININKĖ. Dėkojame Lietuvos Respublikos Prezidentui ir Seimo Pirmininkui už išsakytus sveikinimo žodžius.

Gerbiamieji kolegos, mūsų posėdyje dalyvauja Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininkas D. Razumkovas. Kviečiame gerbiamąjį svečią į tribūną tarti sveikinimo kalbą.

10.13 val.

Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininko Dmytro Razumkovo sveikinimo kalba

D. RAZUMKOVAS. Gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiamieji Lietuvos Respublikos Seimo nariai, man didelė garbė ir džiaugsmas būti šiandien čia, šioje istorinėje salėje, ir turėti galimybę kalbėti iš šios parlamento tribūnos! Šią ypatingą Lietuvos tautai dieną Ukrainos Aukščiausiosios Rados vardu norėčiau pasveikinti jus ir visus Lietuvos Respublikos piliečius su nepriklausomybės atkūrimo 30 metų jubiliejumi. (*Plojimai*)

Mes, ukrainiečiai, nepaprastai gerai suprantame, kad šiuolaikiniame pasaulyje apginti ir atkurti tūkstantmetę istoriją turinčios šalies nepriklausomybę buvo ir iki šiol yra tikras iššūkis. Prieš 30 metų Lietuvos tauta įvykdė savo istorinę misiją ir apgynė vertingiausią laisvos visuomenės laimėjimą – savo nepriklausomą valstybę.

Rugpjūčio 24 dieną Ukraina paminėjo savo nepriklausomybės 29 metus. Iš jų jau septintus metus prieš ją vykdoma karinė agresija, pažeidžiamos žmogaus teisės laikinai okupuotose Ukrainos Donbaso ir Krymo teritorijose. *De facto* mes iki šiol kovojame už tikrąją savo šalies nepriklausomybę, už teisę rinktis savo užsienio politikos kursą, už Ukrainos piliečių teisę gyventi taikoje, turtingoje ir laimingoje šalyje. Iki šios kovos pradžios mes ne iki galo suvokėme, kokia vertybė yra laisvė ir kaip sunkiai tenka už ją kovoti ir ją apginti. Deja, ukrainiečių tauta dar ilgai negalės užsigydyti žaizdas, kurias patyrė dėl nepriklausomybės.

Gerbiami ponai ir ponios, ne paslaptis, kad šiai tarpusavio pagalbai, pagarbai ir palaikymui, kuriais persmelkti mūsų šalių santykiai, pamatas buvo padėtas istoriškai. Todėl mes kartu įveikėme išbandymą tragiškais 1991 metų sausio įvykiais Vilniuje. Būtent todėl mes dabar kartu įveikiame grėsmes, kurias kelia ginkluota agresija prieš Ukrainą. Ir ta parama susidūrus su iššūkiais, kurie kyla iš bendro priešo, yra neįkainojamas indėlis, kurį Ukraina prisimins visada.

Niekas negali paneigti, kad klestėjimas šiandien ir saugumas rytoj galimi tik stiprioje šalių sąjungoje, įkurtoje remiantis bendromis demokratijos vertybėmis – tokias sąlygas mums diktuoja dabarties realijos.

Šiandien kartu su savo kaimynais mes bandome sukurti bendrą demokratijos saugumo ir klestėjimo erdvę, stipriname Baltijos ir Juodosios jūros regiono ryšį. Lietuva – viena iš svarbiausių valstybių lyderių šiame procese.

Ukraina labai įvertina Lietuvos Respublikos paramą tarptautinėje arenoje per šiuos itin sudėtingus metus. Ukrainos ir Lietuvos parlamentų delegacijos atkakliai dirba stengdamosi apginti demokratijos, įstatymo viršenybės ir žmogaus teisių vertybes. O neformaliosios grupės „Baltic Plus“ steigimas, remiamas Lietuvos Respublikos Europos Tarybos šalyse, – šitaip pasireiškia bendri požiūriai, pasipriešinimas iššūkiams ir grėsmėms, kurių atsiranda pažeidžiant tarptautinės teisės principus ir taikos susigvyvenimo taisykles.

Jūsų Ekscelencijos signatarai, priimkite žodžius, kuriais išreiškiama didžiausia pagarba visiems Lietuvos tautos laimėjimams, pasiektiems per 30 metų jūsų vienybės laikotarpį dėl jūsų principinės pozicijos tautinių interesų atžvilgiu, pagarba įkvėptai europietiskai misijai, kuria šiandien spinduliuoja jūsų valstybė. Būkite tikri, kad Ukraina visada palaiko jus ginant demokratiją, taip pat priešinantis bet kokioms galimybėms, kėsinimams į jūsų laisvę, jūsų vientisumą ir nepriklausomybę.

Aš tikras, kad mūsų valstybė turi ne tik bendrą istorinę praeitį, bet ir bendrą europietišką ateitį. Ir tik kartu galime pasiekti bendrą tikslą. Lietuva turi didelę širdį. Aš be galo dėkingas, kad šioje širdyje matau nuoširdžią meilę Ukrainai. Tai mano valstybė. Mes tai labai labai vertiname ir niekada nepamiršime.

Su švente, Lietuva! Su švente, mūsų draugai! (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Nuoširdžiai dėkojame Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininkui gerbiama Dmytro Razumkovui.

Mielieji kolegos, prieš penkerius metus, o tai buvo 2015 m. rugsėjo 10 d., tarptautinė organizacija „Taika per kultūrą“ paskelbė Lietuvą Taikos respublika. Buvo įteikta taikos vėliava, kuri saugoma Prezidento A. M. Brazausko salėje. Primindama šias akimirkas noriu tiesiog pakviesti dirbti ir veikti, kad taika per kultūrą stiprintų mūsų valstybę.

O dabar noriu paprašyti Seimo Pirmininko, nes per tą laikotarpį, kol mūsų nebuvo šioje plenarinių posėdžių salėje, kolegos šventė gražius savo gimtadienius. Gerbiamas Pirmininke, prašom.

Kviečiu A. Gaidžiūną! Jo gražus jubiliejus. Mūsų audringi plojimai linkint sėkmės kolegai. (*Plojimai*)

Jaunatvišką ir gražų jubiliejų šventė L. Stacevičius. (*Plojimai*)

Taip pat jaunatvišką ir gražų jubiliejų – S. Skvernelis. Gerbiamas premjere, linkime sėkmės. (*Plojimai*)

Šios gražios gėlės visada energingai ir žaviai O. Valiukevičiūtei. Sveikinimai. (*Plojimai*)

Miela Irena Haase, kviečiame. Sveikiname! (*Plojimai*)

Linkėjimai ir sveikinimai J. Varkaliui! Gražus jubiliejus. Daug energijos! (*Plojimai*)

Ir A. Strelčiūnas! Taip pat gražus jubiliejus. Audringi plojimai. (*Plojimai*) O jubiliejus buvo labai neseniai – rugsėjo 7 dieną. Sveikiname.

Dėkojame Seimo Pirmininkui.

Gerbiamieji kolegos, turiu prievolę perskaityti balsų skaičiavimo grupės sudėtį. Kaip ir kiekvieną sesiją, privalu tai padaryti. L. Balsys, Z. Jedinskis, K. Masiulis, M. Puidokas, V. Rastenis, G. Vaičekas, O. Valiukevičiūtė. Ir tai būtų nuo rugsėjo 10 dienos iki spalio 10 dienos.

10.23 val.

2020 m. rugsėjo 10 d. (ketvirtadienio) posėdžio darbotvarkės tvirtinimas

Gerbiamieji kolegos, mums reikia patvirtinti šios dienos darbotvarkę. Ar yra pasiūlymų? Pasiūlymų nėra. Galima bendru sutarimu? Balsuojame. Gerbiami kolegos, tvirtiname šios dienos darbotvarkę. Prašom.

Darbotvarkė patvirtinta. Jai vienbalsiai pritarė 109 Seimo nariai.

10.23 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo IX (rudens) sesijos darbų programos“ projektas Nr. XIII-P-5150(2) (*pateikimas*)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo IX (rudens) sesijos darbų programos“ projektas Nr. XIII-P-5150. Pateikimas. Kviesime du pranešėjus. Seimo Pirmininkas maloniai prašo pirmiausia žodį dėl sesijos darbų programos suteikti Ministrui Pirmininkui. Prašome, gerbiamas premjere. Pateikimas. Antrasis pranešėjas bus Seimo Pirmininkas. Tada sutarsime, kad klausimus abiem pranešėjams – po abiejų pranešimų. Prašom.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Gerbiamas Seimo Pirmininke, kolegos Seimo, Vyriausybės nariai, pradedame paskutinę šios kadencijos sesiją. Vyriausybė teikia Seimui 149 įstatymų projektus. Iš jų 9 susiję su viešojo sektoriaus efektyvumo ir skaidrumo didinimu, 8 paketai – su COVID-19 viruso plitimo grėsme ir sukeltų pasekmių šalinimu, šešių paketų tikslas – mažinti socialinę atskirtį.

Pradedant paskutinės kadencijos sesiją paprastai skamba raginimai nepolitikuoti, atsiriboti nuo rinkimų, susitelkti į paskutinius darbus, tačiau visi puikiai žinome, kad rudens realybė buvo, yra ir bus kitokia. Vis dėlto savo kalboje norėčiau pabrėžti keletą svarbiausių sričių, kurios stipriai veikė Lietuvos gyvenimą pastaraisiais metais ir kurios yra labai svarbios Lietuvos ateičiai. Šioje rudens sesijoje kviečiu susitelkti jus į tuos pokyčius, kuriais šioje kadencijoje visi kartu stengiamės praturtinti šimtametę Lietuvą ir atverti jai sėkmingo antrojo šimtmečio vartus.

Šį Seimą ir XVII Vyriausybę Lietuva prisimins kaip COVID-19 valdžią. COVID-19 užsikrėtusių ir nuo šio viruso mirusių žmonių skaičius Lietuvoje yra keliskart mažesnis už pasaulio vidur-

kiaus. Lietuvos ekonomika smuko dukart mažiau, nei visi prognozavo. Suprantu, kad buvo norų ir prognozių, kad ištiktų šalį šį rudenį ekonominė katastrofa, džiaugiuosi, kad to nėra ir nebus. Na, gaila, aišku, per ketverius metus mes neišmokome bent jau šiek tiek pakantumo ir tolerancijos ir vėl tenka girdėti iš kolegų replikas – „ką čia nusišneki“. (*Balsai salėje*) Tai va, nereikia nusišnekėti. (*Balsai salėje*) Rodo tikrai jūsų kultūrą, jūsų politinę toleranciją, matyt, tai irgi labai geras pavyzdys tokio elgesio. Deja, turiu nuvilti politinius oponentus – Lietuvos ekonomika puikiai atlaikė šitą iššūkį. Turime ilgalaikes prognozes, kad metų pabaigoje apskritai neturėsime kritimo, o galbūt kitų metų pirmą ketvirtį perskaičiuojant bus ir tam tikras pliusas.

Visą pasaulį sukaustęs naujasis koronavirusas bedė tiesiai į skaudžiausias mūsų sveikatos apsaugos sistemos vietas. Mes jas tvarstėme greičiausiomis po ranka buvusiomis priemonėmis. Dabar turime galimybę daugelį skaudulių išgydyti ilgam laikui. Ši galimybė yra ir Seimo rankose. Bepigu iš nuotolinio režimo sugrįžusiems vadinamiesiems sofas politikams mokyti, kaip derėjo elgtis pasaulinės pandemijos akivaizdoje. Aš visada prisimenu šioje salėje nuskambėjusią frazę 2019 metų gruodžio mėnesį, kai buvo priimamas biudžetas ir vienas politikas piktinosi sveikatos apsaugos ministro pateiktu projektu, kokiai gi pasaulinei krizei A. Veryga ruošiasi, kada neliks akmens ant akmenų. Žodžiai buvo pranašiški, nes tikrai beveik niekas šioje salėje negalėjo įžvelgti, kad po kelių mėnesių pasaulį, Europą ir valstybę ištiks dar neregėta ne tik sveikatos krizė. Tokių krizių nesitiki niekada nė viena valdžia, ne vienoje kadencijoje taip buvo, tai yra ir objektyvūs, ir subjektyvūs kriterijai, kurie tai nulemia.

Nelengvas buvo laikotarpis, trūko visko: apsaugos priemonių, testavimo įrangos, elementarių vaistų, tačiau jų trūko ne tik šioje kadencijoje, trūko ir ankstesnėse. Tačiau taip, dar kartą kartojau, šimtai valstybės pareigūnų dieną naktį darė viską, kad į Lietuvą, o ne kur nors kitur skristų pilnai reikiamų priemonių ir prekių prikrauti lėktuvai, Lietuvos pašto vilkikai tuoj pat išvežiotų juos po šalies ligonines. Amžinai jausiu pagarbą ir dėkingumą visiems, dalyvavusiems šioje neįtikėtinoje operacijoje. Taip pat privalome užtikrinti, ir tai padarysime jausdami atsakomybę prieš Lietuvos žmones, kad rezervas nuo šiol visada būtų pilnas. Todėl teikiame Seimui Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo pataisas, kad sudarytume asmeninės apsaugos ar medicinos priemonių kaupimo mechanizmą, kuris nebeleis jokiai pandemijai Lietuvos užklupti nepasiruošusios.

Herojiškos mūsų atsidavusių medikų pastangos, visuomenės atsakingas elgesys – pagrindiniai veiksniai, kurie lėmė, kad vis dar esame tarp geriausių su šita pandemija kovojančių valstybių pasaulyje.

Bet Lietuvos statistika galėjo būti dar geresnė, jeigu būtume geriau apsaugoję globos įstaigų pacientus, todėl parengėme Socialinių paslaugų įstatymo pataisas, kuriomis siekiame sugriežtinti socialinės globos įstaigų vadovų atsakomybę ir sustiprinti socialines paslaugas teikiančių įstaigų priežiūrą.

Tikimės, kad bus priimtos Baudžiamojo proceso kodekso ir Notariato įstatymo pataisos, kurios sudarys galimybes ypatingais atvejais, pavyzdžiui, pandemijos metu, procesinius veiksmus atlikti nuotoliniu būdu, kad nestrigtų bylų nagrinėjimas ir notaro paslaugų teikimas.

Tenka pripažinti, kad ne tik COVID-19, bet ir padangų gaisras Alytuje, ir „netikėtai“, o iš tiesų per keliolika metų išdygusi Astravo elektrinė daug kam atvėrė akis. Tai sisteminės krizių valdymo problemos. Deja, bet ekstremaliųjų situacijų valdymo sėkmė iki šiol priklausė tik nuo to, kiek reikiamoje vietoje reikiamu metu turime atsakingų, ryžtingų, gebančių išlaikyti šaltą protą ir nebijančių po to sekančių persekiojimų ministrų, merų, valstybės tarnautojų ir pareigūnų, todėl parengėme Civilinės saugos įstatymo pakeitimus ir numatėme bendrą ir veiksmingą bet kokios ekstremaliosios padėties valdymo mechanizmą.

Tikiuosi, kad šį Seimą ir XVII Vyriausybę Lietuva prisimins ir kaip ryžtingą kovotoją su atskirtimi. Pagaliau turime ūgtelėjimą skurdo mažinimo srityje. Visi pusė milijono Lietuvos vaikų gauna vaiko pinigų, ketvirtadaliu padidėjo senatvės pensijos, 15 % sumažėjo priemokos už vaistus. Džiaugiuosi, kad į šią misiją aktyviai įsitraukė ir Lietuvos Respublikos Prezidentas G. Nausėda, įvardindamas ją kaip Lietuvos gerovės misiją.

Pastarųjų metų tvarus ekonomikos augimas lėmė, kad nuo pernai pirmą kartą per pastaruosius dešimtmečius turime teigiamą migracijos balansą – vis daugiau žmonių grįžta į Lietuvą kurti savo ir savo tėvynės ateitį. Tai reiškia, kad daugeliui sugrąžiname tikėjimą mūsų šalimi.

Šioje sesijoje teikiame Valstybinio socialinio draudimo fondo 2021 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą. Jame numatyti socialinio draudimo pensijų indeksavimo pakeitimai, įvertinus daugybę realaus gyvenimo kriterijų. Kaip ne kartą minėjome, pensijos nemažės ir darysime viską, kad augtų šalies ekonomika ir pensijos didėtų.

Toliau mažindami nelygybę tarp vaikų, parengėme Socialinės paramos mokiniams įstatymo pataisas. Jomis praplečiame nemokamą pradinukų maitinimą, apimdami visas pradines klases.

Neįgalųjų socialinės atskirties mažinimo linkme yra parengtos Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo pataisos. Jomis reglamentuosime asmeninio asistento pagalbos teikimą ir neįgalųjų, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis, teisių ir garantijų užtikrinimą.

Socialinių paslaugų įstatyme norime sudaryti teisinės prielaidas efektyviau valdyti socialinių paslaugų planavimą ir organizavimą, gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą.

Gerbiamieji, viliuosi, kad šį Seimą ir Vyriausybę Lietuva minės kaip tuos, kurie iškėlė į dienos šviesą ir aplinkosaugos problemas. Pavasarį čia priėmėme vadinamąjį Klaipėdos paketą, kuriu labai aiškiai nustatėme viešosios policijos principą: verslas, kuris žaloja mūsų ir mūsų vaikų sveikatą, teršia mūsų upes ir marias, Lietuvoje nėra pageidaujamas.

Būkime tikri – pastaruoju metu atsivėrę nelegalių naminių gyvulių veislynų pūliniai nebus legalizuoti, o organizuotų nusikalstamų grupių metodais veikiantys asmenys sulauks deramo atlygio.

Rudens sesijoje prašau jūsų užbaigti ir tai, ką jau esame pradėję. Parengėme ambicingą Klimato kaitos strategiją, kuri neturėtų pasiklysti tarp Aplinkos apsaugos ir Kaimo reikalų komitetų. Jos laukia tūkstančiai klimato kaita susirūpinusių Lietuvos žmonių. Ji labai svarbi, jeigu norime žaliosios Lietuvos, švarios Lietuvos, sveikos Lietuvos.

Seimo pritarimo tikimės ir dėl Miškų įstatymo korekcijų, kurios sudarys sąlygas sumažinti plynųjų miško kirtimų ir sustiprins buveinių apsaugą.

Atliekų tvarkymo įstatymo pataisomis nustatoma savivaldybių atsakomybė už netinkamai teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimais norime nustatyti savanorišką pakuočių ženklumą nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų rūšis ir tinkamiausią pakuočių atliekų tvarkymo būdą.

PIRMININKĖ. Premjere, kiek jums dar reikia laiko, nes laikas jau išseko?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Teikiame Seimui ir naują Želdynų įstatymo projektą, kurio esmę galiu apibūdinti keliais žodžiais: miestų alėjose ir aikštėse seni medžiai nebus išguldomi vien tik tam, kad kažkam užstoja vaizdą.

Kova su šešėliu: pernai ištraukėme 220 mln. eurų, per visą kadenciją daugiau nei 618 mln. Tai dideli pinigai, kuriuos galėjome skirti švietimui, sveikatos apsaugai, vaikams ir pensijoms. Dabar yra teikiamos Statybos įstatymo pataisos, kuriomis būtų įvesta statybininko kortelė, o duomenys apie statybviatę ir darbus atliekančius asmenis būtų traukiami į statybininkų tapatybės informacinę sistemą.

Noriu būtinai paminėti, kad ir šį Seimą, ir Vyriausybę Lietuva atsimins kaip didelių, galbūt net per didelių ambicijų švietimo srityje turėjusią valdžią. Pripažįstu, kad mūsų ketinimai reformuoti švietimo sistemą buvo didesni už galimybes ir už sistemos pasirengimą. Nekantravome sukurti gerus negrįžtamus pokyčius ir turbūt per mažai įvertinome švietimo bendruomenės nuotakas, tačiau švietimas buvo, yra ir bus mūsų prioritetas, nes kalbame apie Lietuvos ateitį. Dėl to tie įstatymų paketai, kurie pateikti, pirmiausia Mokslo ir studijų įstatymo paketas, pagal kurį galime sukurti į kokybę orientuotą nemokamą bakalauro sistemą, bus priimti. Taip pat būtų pakeista finansavimo tvarka siekiant, nepaisant iškritusių studentų, kad aukštosios mokyklos neprarastų finansavimo. Švietimo įstatymo pataisomis siekiame stiprinti lietuvių kalbos mokymą tautinių mažumų ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Daug yra išvardintų darbų, laukiančių šioje sesijoje, tačiau turime padaryti tai, kas buvo pradėta, nepaisant to, kad tai yra paskutinė sesija.

Gerbiamieji, šioje sesijoje spėsime pakloti pamatus 2021 metų biudžetui. Vyriausybė deda visas pastangas, kad tie pamatai būtų tvirti. Užtikrinu jus, kad biudžeto projektas bus saugus, jame įtvirtinsime šiuos siekius: pasirūpinti pažeidžiamiausiais, pristabdyti nebūtinų išlaidų augi-

mą, efektyviai investuoti į ateitį, į inovacijas, keisti ekonomikos struktūrą, auginti pridėtinę vertę, keisti valstybės skolos trajektoriją. Nepaisant krizės, rudens sesiją pasitinkame su optimistiškai nuteikiančiomis ekonomikos tendencijomis, aš jau minėjau, kad tas prognozuotas kritimas nepasitvirtino, turime III ir IV ketvirčių augimą. Darbo užmokestis taip pat džiugina, kad net ir palyginus su II ketvirčiu mes turime bruto beveik 13 % augimą.

Mieli kolegos, noriu nuoširdžiai padėkoti daugeliui iš jūsų už jūsų asmeninę pagalbą, rekomendacijas, argumentų batalijas, konsensusą, kritiką ir patarimus. Taip pat noriu padėkoti šalies Prezidentui G. Nausėdai už bendras teisėkūros iniciatyvas. Dėkoju savo kolegoms ministrams ir visiems ministerijų, valstybės ir Seimo kanceliarijų darbuotojams, kurie rengė ir tobulino teisės aktus. Linkiu visiems gero ir prasmingo darbo, kurio laukia mūsų Lietuvos žmonės. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamas premjere. Taip pat dėkoju posėdyje esantiems ministrams.

O dabar kviečiu Seimo Pirmininką V. Pranckietį. Prašome, Seimo sesijos darbų programos pateikimas.

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, projektas yra atviras. Visi, kas norėjo, galėjo susipažinti. Esminis turinio dalykas yra tai, kad yra priimti visi projektai, siūlyti ir asmenų, siūlyti komitetų, Vyriausybės, Prezidento, žodžiu, visi subjektai, kurie galėjo teikti, teikė ir buvo pasiūlyta įrašyti į darbų programą.

Trumpai apžvelgsiu sesijos darbų programą pagal tematiką. Joje šiuo metu yra įrašyta beveik pusšesto šimto teisės aktų projektų be lydimųjų. Suprantama, kad tokio skaičiaus teisės aktų neįmanoma apsvastyti ir priimti, todėl būtų išmintinga koncentruotis tik į pačius aktualiausius, svarbiausius įstatymų ir kitų teisės aktų projektus. Šios sesijos vieni svarbiausių prioritetų yra visuomenės sveikatos ir saugumo užtikrinimas bei COVID-19 naujo plitimo grėsmės ir jos padarinių šalinimas. Taip pat 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių, 2021 metų valstybės socialinio draudimo fondo biudžeto ir 2021 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto projektų pateikimas ir pirmasis svarstymas. Šioje sesijoje planuojami Lietuvos Respublikos Vyriausybės narių informaciniai pranešimai apie COVID-19 padarinių mažinimą, priimtų teisės aktų įgyvendinimą.

Kalbant apie šią sesiją, priimtus projektus, paminėsiu keletą, mano vertinimu, aktualių projektų, kuriuos turėtume apsvastyti ir priimti dar šios kadencijos Seime. Vertinant nūdienos aktualijas ir žmonių iniciatyvas, neabejotinai turėtume priimti reikiamus teisės aktus dėl žiauraus elgesio su gyvūnais. Teisės, valstybės valdymo, viešojo administravimo srityje svarbūs Administracinių bylų teisenos įstatymo, Ikiteisminių administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo ir susijusių įstatymų pakeitimai.

Naujos redakcijos Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo projektu siekiama sutelkti valstybės valdomas informacines technologijas, taip pat užtikrinti centralizuotą valstybės informacinių technologijų paslaugų teikimą gavėjams. Valstybės kontrolės įstatymo nauja redakcija siekiama užtikrinti Valstybės kontrolės nepriklausomumą, sureguliuoti šios institucijos veiklą pagal šių dienų reikalavimus.

Teisėkūros aspektu itin aktualus Seimo statuto pakeitimų projektas, kuriuo siekiama nustatyti ilgesnį terminą tarp teisės aktų projektų pateikimo ir svarstymo. Seime taip pat nustatyti ilgesnį terminą, kai pagrindiniu paskirtas komitetas privalo pradėti pasirengimo svarstyti teisės akto projekto procedūrą. Taip siekiama patikslinti Seimo statuto 140 straipsnyje esančią teisės akto projekto svarstymo sąvoką. Seimo statuto pakeitimais taip pat siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo komitetų ir komisijų posėdžiuose. Šios kadencijos Seimas, mano vertinimu, tiesiog privalo atiduoti visuomenei garbės skolą ir svarstyti Seimo narių teisių, pareigų ir veiklos garantijų įstatymą ir jo lydimuosius teisės aktus.

Aktualus Lietuvos Respublikos Konstitucijos 56 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo siekiama pakeisti įtvirtintą 25 metų dalyvavimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose amžiaus cenzą 21 metais. Su valstybės saugumu susijusioje teisėkūros srityje svarbus naujos redakcijos Korupcijos prevencijos įstatymo projektas, kuriuo siekiama kurti antikorupcinę aplinką Lietuvoje, skatinant subjektų savanorišką veiklą ir įsitraukimą.

Sveikatos sistemos tobulinimo, socialinės apsaugos srityje svarbūs Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo pakeitimai, kuriais siūloma nustatyti aiškias teisinio reguliavimo nuostatas, susijusias su epidemiologinės krizės valdymu, siekiant operatyviau pasiruošti užkrečiamųjų ligų plitimo valdymui, apsaugoti visuomenę nuo užkrečiamųjų ligų išplitimo šalies teritorijoje.

Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimais numatoma sudaryti sąlygas centralizuoti valstybei pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų funkciją.

Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektu siekiama sukurti horizontalų kultūros srities teisinio reguliavimo mechanizmą, kuriame teisinėmis priemonėmis būtų įtvirtinti valstybės įsipareigojimai kultūrai.

Aplinkos apsaugos srityje aktualus Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projektas. Šiuo projektu turėtų būti patvirtinti atliekų kainodaros principai, taikomi teikiamoms komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms, nustatyta savivaldybių atsakomybė už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų neteikimą, netinkamą teikimą, užduočių neįvykdymą. Miškų įstatymo pakeitimais siekiama mažesnio plynųjų miško kirtimų kiekio, šiuos kirtimus ar jų plotus pirmiausia ribojant biologinės įvairovės požiūriu vertingiausiuose miškuose, ypač esančiuose saugomose teritorijose.

Žmogaus teisių apsaugos srityje svarbus naujos redakcijos Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo projektas. Civilinio kodekso ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimo projektais sprendžiami vaiko laikinosios globos, rūpybos klausimai, siekiant užtikrinti aplinkos pastovumą, užtikrinant be tėvų globos likusio vaiko apsaugą.

Seimo IX rudens sesijoje taip pat svarbu priimti įstatymų projektus, susijusius su Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų perkėlimu.

Atkreipsiu dėmesį į nuolatos per jėgą į posėdžių darbotvarkes brukamą Farmacijos įstatymo projektą. Linkėčiau priimti kitos Seimo kadencijos pradžioje. Mano vertinimu, pakeitimai, kuriais siekiama leisti steigti ligoninės vaistines visoms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, taip pat siekiama leisti ligoninės vaistinei ne tik aprūpinti asmens sveikatos priežiūros įstaigą vaistiniais preparatais ir vaistinių prekėmis, bet ir leisti perduoti vaistinius preparatus gyventojams, leisti siūlyti parduoti vaistinius preparatus nuotoliniu būdu, yra ne kas kita kaip rinkimų šou.

Taip pat projektus, kuriems įgyvendinti reikalingos valstybės biudžeto lėšos, siūlyčiau šios kadencijos Seimui tik pradėti svarstyti, o priimti juos kartu su 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžeto finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu.

Keletą tokių įstatymų projektų norėčiau paminėti. Tai – Valstybinių socialinio draudimo našlių ir našlaičių, maitintojo netekimo, išstauto laiko, valstybinių pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas, rentų, kompensacinių išmokų, šalpos, slaugos ir priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinių kompensacijų dalinio kompensavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas.

Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo pakeitimais siekiama sudaryti galimybę Lietuvos instituciniams investuotojams, valdymo įmonių ir gyvybės draudimo bendrovių valdomiems pensijų fondams prisidėti prie steigiamo pagalbos verslui fondo finansavimo, taip pat išplėsti galimybes pensijų fondams investuoti į įvairesnes priemones ir sudaryti galimybes daugiau investuoti į vietinę Lietuvos ekonomiką, nukreipiant dalį pensijų fondų sukaupytų lėšų į vietinį verslą.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo projektu siekiama išplėsti galiojančią gyventojų pajamų mokesčio lengvatą ir nustatyti galimybę susigrąžinti dalį sumokėto pajamų mokesčio už per kalendorinius metus patirtas išlaidas už profesinį mokymą ir aukštojo mokslo studijas, neatsižvelgiant į tai, kelinta atitinkama kvalifikacija įgyjama. Taip paskatinti Lietuvos gyventojus greičiau persiorientuoti į su iššūkiais susiduriančią šiandieninę darbo rinką ir sudaryti papildomų galimybių turimą profesiją pakeisti nauja. Tiek trumpai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame, gerbiamas Pirmininke. Mielieji kolegos, dešimt minučių klausti. Kviečiu premjerą taip pat čia – šalia ministrų. Pirmasis klausia M. Majauskas. Prašau pasakyti, kurio pranešėjo klausiate.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Aš norėčiau paklausti Ministro Pirmininko. Galbūt luktersiu, kol jis atsisės.

PIRMININKĖ. Taip, minutėlę, jis tuoj ateina į savo darbo vietą. Prašom klausti. M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas Ministrė Pirmininke, savo kalbą, deja, pradėjote kolegų įžeidinėjimu, pavadindamas juos sofos politikais. Tebūnie. Bet bent jau teisėtai ir demokratiniu būdu išrinkti. O jūsų Vyriausybė, Konstitucinio Teismo nuomone, buvo patvirtinta pažeidžiant Konstituciją ir pliuralistinės demokratijos principus.

Mano klausimas: ar nemanote, kad reikėtų pradėti ne nuo kolegų žeminimo ar rinkimų pažadų, o įgaliojimų šiai Vyriausybei suteikimo, kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos Konstitucija?

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Jūs turite unikalią savybę viską perversti aukštyn. Kai jūsų kolegės mane stovintį tribūnoje pradėjo įžeidinėti, bent jau netujinkite. Tai būtų labai didelė pagarba ir tolerancija.

Antras dalykas. Skaitykite Konstitucinio Teismo nutartį, kuri bus paskelbta gruodžio 23 dieną – ten viskas yra pasakyta. Vyriausybė yra patvirtinta pagal tuo metu galiojusį teisinį reglamentavimą, galiojantį Seimo statutą, kurio atitinkamas straipsnis Konstitucinio Teismo buvo pripažintas prieštaraujantis Konstitucijai. Bet tuo metu tai buvo galiojantis Seimo statuto straipsnis. Apskritai šis klausimas, matyt, nelabai tinka į temą, nes mes kalbame apie sesijos darbų programą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Razma. Ruošiasi R. Šarknickas.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Tai vis dėlto, premjere, galėtumėte siūlyti į sesijos darbų programą nutarimo projektą dėl Vyriausybės programos patvirtinimo ir taip išspręsti Konstitucinio Teismo išsakytus priekaištus nesidangstydami ta vėlesne nutarimo įsigaliojimo data.

Gaila, kad aš darbų programoje taip pat nematau šių metų biudžeto tikslinimo. Nors įplaukų planas nevykdomas, skyrimas asignavimų valdytojams lėšų, kurių nėra biudžete, pasiekė milijardines apimtis. Kodėl ir šiuo atveju pažeidinėjate Konstituciją Vyriausybės protokolinais nutarimais dalindami pasiskolintas milijardines sumas, to neįtvirtinę patikslintame biudžete? Kas vis dėlto jus sulaiko nuo to biudžeto patikslinimo ir grįžimo į teisėtus konstitucinius rėmus?

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Dėl biudžeto atsakys finansų ministras.

V. ŠAPOKA. Ačiū už klausimą. Iš tiesų toks tikslinimas turėtų labiau techninę prasmę. Reikia atskirti du dalykus, nes tiek šios Vyriausybės kadencija eina į pabaigą, tiek šių metų biudžeto vykdymas eina į pabaigą. Jeigu mes norime biudžeto ataskaitos, tai tam ir yra toks instrumentas. Tačiau imti ir tiesiog sudėti faktinę situaciją į biudžetą, na, tai nebūtų logiška.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. Šarknickas. Ruošiasi V. Bakas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Gerbiamas premjere, jūs, ko gero, kaip ir mūsų dauguma, visus ketverius metus patiriate nuolat pažeminimus iš anos pusės, tačiau dėkui jums už stiprybę. Žinau, kad esate Europoje vienas geriausiai vertinamų premjerų dėl socialinio teisingumo atkūrimo Lietuvoje. Aš noriu paklausti jūsų dėl 30 metų Lietuvoje *kepanų* projektų mažoje mūsų valstybėje. Ar jūs nemanote, kad iš tikrųjų mažai valstybei teikti vos ne 1 tūkst. projektų kiekvienais metais atrodo keistai, žiūrint į kitas dideles valstybes, kurios teikia žymiai mažiau ir kokybiškesnių projektų, susijusių su valstybės gyvenimu, ekonomika, biudžetu ir panašiai?

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Ačiū, kolega, už klausimą. Vėlgi tai yra įstatymo leidėjų ir vyriausybės apsisprendimo reikalas. Lygintis su senos demokratijos valstybėmis nelabai būtų ir korektiška, nes ta tvari demokratija, valstybės santvarka ir sandara skaičiuoja dešimtmečius, šimtmečius. Mes esame 30 metų valstybė, kai po okupacijos atkūrimo savo nepriklausomybę, turime daug skaudulių, daug problemų, kurias reikia spręsti. Todėl, matyt, natūralu, kad darbotvarkėje gana didelis skaičius įvairiausių projektų. Tik svarbu, matyt, užtikrinti viena – jeigu mes priimame svarbius įstatymus, teisės aktus, jie turėtų bent jau galimybę kurį laiką būti pritaikomi, nekeičiami. O mes dažnai padarome, kad dėl dar neįsigaliojusių jau pataisas teikiame. Čia galbūt didesnė teisėkūros problema, bet manau, kad kiekvienas susirenkantis Seimas yra vis kokybiškesnis, galiausiai mūsų valstybė irgi žengia milžiniškais žingsniais į priekį ir ta problema ateityje bus išspręsta.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia V. Bakas. Ruošiasi A. Matulas.

V. BAKAS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas premjere, man patiko jūsų mintis dėl sofos. Iš tikrųjų taip buvo, tai labai geras apibūdinimas. Tik noriu pasakyti, kad ant tos sofos pasodino visą Seimą dauguma, tai yra balsavo Seimas absoliučia dauguma per pirmąją COVID krizę Seimą sodinti ant sofos. Aš noriu palinkėti jums kaip nors nepritarti. Jeigu, neduok Dieve,

atsiristų antroji banga, nesodinkite mūsų, Seimo, daugiau ant sofų, nes labai svarbus Seimo dalyvavimas.

O dabar konkretesnis klausimas jums ir finansų ministrui. Ateina milijardai eurų, COVID lėšos, ir mes ketiname stiprinti ekonomikas, bet iki šiol aš nematau, kad tame stiprinimo procese dalyvautų savivalda, savivaldybės, nes ekonomika – tai yra regionų ekonomika. Aš buvau susitikęs su...

PIRMININKĖ. Kolega, laikas. Klausimas yra pranešėjams.

V. BAKAS (MSNG). Niekas čia neklausia. Klausimas: ar yra kokių mechanizmų, kurie leistų įtraukti savivaldas į COVID lėšų panaudojimą?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas kolega. Matyt, sutiksime, kad aktyvaus Seimo nario niekas nepasodins ant sofų. Jis tikrai be jokio nurodymo ar paliepimo paims telefoną, atvyks į Vyriausybę ir ministeriją ir pasakys – kuo aš galiu, kolegos, jums padėti šitoje krizinėje situacijoje? Turiu daug ryšių, įvairiausių kanalų. Kuo galiu padėti išnaudodamas savo potencialą? Kuo galiu prisidėti? Deja, buvo šiek tiek kitaip. Aš tikiuosi, kad per antrą bangą (jeigu tokia bus, nėra ką dabar spėlioti, reikia daryti viską, kad jos nebūtų) tų iniciatyvų ir tiesiog tokios pagalbos, kurios reikėjo tuo metu, kada buvome palikti vieni vieni su šita problema, bus daugiau ir jina bus nuoširdi.

O dėl regionų, taip, mielas kolega, galiu tikrai pasiūlyti. Vakar Vyriausybė pritarė Nacionalinei pažangos programai, kurioje yra numatyta iš esmės ypatingai sustiprinti regionų politikos vaidmenį skirstant ir Europos Sąjungos ateinančios perspektyvos lėšas, patiems regionams savarankiškai spręsti. Tai yra esminiai pokyčiai ir lūžiai, kai ne vien tikrai ministerijos arba ne tik ministerijos, bet pačios savivaldybės ir jų regionų tarybos spres, kokių projektų regionui reikia ir ką tikslinga finansuoti, nes mes tikrai turėjome patirtį, kada Vilnius nusprendžia, o regionai sako: atleiskite, mums to visiškai nereikia.

Lygiai tas pats yra susiję su COVID-19 lėšų naudojimu. Yra įkurti atitinkami komitetai, kuriems yra teikiamos paraiškos, jos yra vertinamos ir galutinį sprendimą, aišku, priima Vyriausybė. Taip pat savivalda per šitą laikotarpį, ypač tarpresijinį, parodė tikrai daugybę iniciatyvų, daugybę projektų. Dauguma jų turi tiesiog pritarimą, jeigu tai tikrai kuria pridėtinę vertę tam regionui, to regiono žmonėms. Manau, kad kalbant apie regioninę politiką tikrai įvyko esminis lūžis ir ta programa... Vėlgi mes galime ją turbūt ir kritikuoti, jina nėra tobula, joku būdu, bet tikrai milžiniškas žingsnis į savarankiškumą regionų stiprinimo linkme.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Baigėsi laikas, bet kadangi paskelbiau, A. Matulas – paskutinis klausimas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Noriu paklausti Seimo Pirmininko. Gerbiamas Pirmininke, pavasario sesijoje svarstėme Farmacijos įstatymo projektą Nr. XIII-P-4228, kur bandėme ištaisyti sveikatos ministro nustatytą vaistų kompensavimo tvarką, dėl kurios pasisakė Vyriausiasis administracinis teismas, bet valdantieji ištraukė korteles ir įstatymas nebuvo priimtas. Gal galite pasakyti, ar jūs įtrauksite į rudens sesiją šitą klausimą ir koku Statuto straipsniu vadovaujantis šitas projektas daugiau kaip pusę metų nesvarstomas, nepriimamas, nebalsuojama už jį?

O teisingumo ministro... Teisingumo ministre, noriu jūsų paklausti. Gal galite man neįskaičiuoti laiko, nes jis šneka ten. Teisingumo ministre!

PIRMININKĖ. Tikrai pranešėjams. Ačiū, gerbiamas...

A. MATULAS (TS-LKDF). Noriu vis tiek išsakyti klausimą, man laiko dar liko. Teisingumo ministras buvo pasisakęs dėl tos pačios tvarkos, kurią patvirtino Vyriausybė, dėl vaistų kompensavimo tvarkos. Jūs pasisakėte, kad ta tvarka prieštarauja...

PIRMININKĖ. Ačiū. Laikas baigėsi.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...Vyriausiojo administracinio teismo sprendimui. Kaip jūs vertinate, kad Vyriausybė patvirtino tokią pačią tvarką...

PIRMININKĖ. Dėkoju. Laikas baigėsi.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...dėl kurios teismas jau...

PIRMININKĖ. Atsako Seimo Pirmininkas. Visi kiti klausimai vėlesniuose posėdžiuose.

V. PRANCKIETIS. Kaip minėjau per pristatymą, visi komitetų siūlymai yra įtraukti į sesijos darbų programą. Komiteto siūlymuose nebuvo šio įstatymo, bet teikite siūlymą, įtrauksime.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, baigėme atsakymus į klausimus.

Dabar motyvai po pateikimo. A. Vinkus – motyvai už.

A. VINKUS (*LSDDF*). Gerbiami Seimo nariai, XII Lietuvos Respublikos Seimo kadencija eina į pabaigą. Liko nedaug laiko, tačiau jeigu įtemptai ir darniai dirbsime, galima pertraktuoti tą nedaug – nors laiko nedaug, bet darbo yra labai daug, jeigu darniai dirbsime, labai daug laiko. Kadangi didžioji dauguma dabartinių Seimo narių pretenduoja toliau tęsti pradėtus darbus ir kandidatuoja į kitos kadencijos Seimo sudėtį, likęs šios kadencijos laikas, suprantama, bus tikrai labai įtemptas ir sudėtingas, nes rinkimų kampaniją teks derinti su Seimo posėdžiais ir darbu Seime.

Tačiau, netikėtai užklupus koronaviruso pandemijai, mes pademonstravome, kad mokame įtemptai dirbti ir ekstremaliomis sąlygomis neskaičiuodami darbo valandų. Manau, kad šiandien prasidėjusios rudens sesijos programoje numatyta daug aktualių svarstytinų klausimų, svarstytinų įstatymų, todėl darbas bus ne mažiau įtemptas. Labai norėtusi palinkėti sau ir visiems mums likusį laiką išnaudoti kiek įmanoma racionaliau produktyvioms diskusijoms, bendriems tautos interesams, nenukrypstant į partinius ar privačius niuansus, dėl kurių kartais nereikalingai sugaištame daug laiko.

Taigi mūsų kadencijai skirtą, iki jos pabaigos likusį laiko tarpą kviečiu išnaudoti oriai ir garbingai, prisimenant išmintingus Jo Ekscelencijos Prezidento V. Adamkaus žodžius, pasakytus vienoje iš istorinių jo kalbų: ne tas yra stiprus, kuris muša, bet stiprus tas, kuris atlaiko. Taigi atlaikyme visas negandas, problemas ir eikime mus jungiančiais keliais.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Razma – motyvai prieš.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, darbų programoje tikrai yra gerų ir reikalingų projektų. Neretai jiems įgyvendinti reikia papildomų pinigų arba jie tiesiog mažina įplaukas į biudžetą, kaip, sakykim, svarbus kolegų teikiamas Pelno mokesčio lengvatos viešbučiams projektas. Ir ką mes girdime? Vyriausybė ir toliau atkakliai nesiruošia pateikti šių metų biudžeto tikslinimo. Vadinasi, Seimo nariai tuos visus projektus, kurie reikalauja kokių nors pinigų, svarstys akla, nežinodami biudžeto situacijos. Toks veikimas tikrai primena populizmą.

Gaila, kad Vyriausybė toliau nori antikonstituciniu būdu turėti lyg ir gretutinį biudžetą, kurį formuoja savo protokoliniais nutarimais, šalia Seimo patvirtinto biudžeto, kuris tampa visiškai nereikšmingas. Jeigu Vyriausybė gali milijardines sumas dalinti nepaisydama, kas įrašyta biudžete, tai tada kokia prasmė Seime išvis tvirtinti biudžetą?

Ir gaila, kad premjeras taip pat neparodė iniciatyvos ateiti su Vyriausybės programos patvirtinimu, nes Konstitucinis Teismas vis dėlto pasakė, kad netinkamai Vyriausybės įgaliojimai buvo suteikti, ir būtų galima susitvarkyti nesidangstant tuo vėlesniu Konstitucinio Teismo nutarimo įsigaliojimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamieji kolegos, prašau dėmesio! Motyvai išsakyti. Po pateikimo balsuojame dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo IX (rudens) sesijos darbų programos“.

Balsavo 98 Seimo nariai: už – 64, prieš – 5, susilaikė 29. Po pateikimo pritarta. Svarsto visi komitetai. Siūloma svarstyti rugsėjo 17 dieną. Pritariame? Pritariame.

Seimo Pirmininke, jūsų replika po balsavimo.

V. PRANCKIETIS. Atsakymas A. Matului: tas projektas yra įtrauktas į darbų programą.

PIRMININKĖ. Taip. Vadinasi, svarstysime.

11.03 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl neteisėtos ir primetamos Rusijos sąjungos Baltarusijai“ projektas Nr. XIIIIP-5158 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Mieli kolegos, darbotvarkės 1-5 klausimas (primenu, kad mums reikia būti labai operatyviems ir suspėti laiku) – Seimo rezoliucijos „Dėl neteisėtos ir primetamos Rusijos sąjungos Baltarusijai“ projektas Nr. XIIIIP-5158. Ž. Pavilionis. Prašau, kolega.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Seimo Pirmininke, gerbiami kolegos, prieš tris savaites šioje Seimo salėje mes vieningai priėmėme labai svarbų pareiškimą, kuriame buvo trys pagrindi-

niai principai: nepriimame sufalsifikuotų rinkimų, įvardiname A. Lukašenką kaip nelegitimą šalies vadovą ir prašome naujų rinkimų. Šiuos principus šiuo metu mūsų užsienio reikalų ministras, Prezidentas ir mes visi bandome įtvirtinti tarptautinėje bendruomenėje.

Bet, kaip žinome, situacija šalies viduje nėra niek pagerėjo: smurtas, kraujas, jokio dialogo ir dar blogiau – šiuo metu A. Lukašenka iš esmės baigia parduoti savo šalį, nes baigiamos derybos su Rusija dėl paskutinių sąjunginės sutarties straipsnių, po kurių iš šalies iš esmės neliks nieko – liks tik butaforinė valstybė su keliomis iškabomis užsienyje.

Mes to negalime leisti ir šiandien mūsų rezoliucija mes aiškiai pasakome, kad bet kokie tarptautiniai susitarimai, kurie apribos Baltarusijos suverenitetą, yra niekiniai, yra nusikaltimas prieš baltarusių tautą, negali ir neturi būti tarptautinės bendruomenės pripažįstami, tai yra *de facto* šalies aneksija. Kreipiamės į Rusiją, ragindami nesikišti į Baltarusijos vidaus ir užsienio politiką, nepasirašyti jokių susitarimų, kurie apribotų tą suverenitetą. Jeigu Baltarusijos neteisėtas vadovas toliau tai darys, įvesti papildomas sankcijas tiek Rusijai, tiek šiems atsakingiems asmenims už šį nusikaltimą. Savo ruožtu pasiūlyti baltarusių tautai paketą papildomų finansinių, ekonominių, politinių priemonių, jeigu šalyje įvyktų nauji rinkimai.

Kodėl tai yra svarbu, gerbiami Seimo nariai? Apie tai vakar Varšuvoje kalbėjo išrinkta baltarusių lyderė S. Cichanouskaja, ji pasakė šventus žodžius: „Baltarusijos suverenitetas nėra parduo-damas. Šį suverenitetą turi gerbti visos šalys, ir bet kokie susitarimai, kuriuos pasirašo neteisėtas Baltarusijos vadovas, negali būti laikomi teisėtais. Tik po naujų rinkimų, kai jie įvyks, baltarusių tauta turi ir gali apsispręsti dėl bet kokių sutarčių, kurias ji norėtų ar negalėtų pasirašyti.“

Tai jų suvereni teisė, kurią mes turime apginti. Mes kreipiamės į tarptautinę bendruomenę, kad ji paremtų šių vienintelių teisėtų Baltarusijos atstovų siekį, nes jeigu tai neišvyks, jeigu ir toliau dalis pasaulio lyderių vadins A. Lukašenką legitimu vadovu, ji iš esmės, norint to ar nenorint, įteisins dar vieną Jaltą ir prieš mūsų akis šalis praras nepriklausomybę. Mes to negalime leisti. Labai prašau šiandien, kolegos, vieningai, kaip kažkada JAV Kongresas ir kitos šalys, kurios nepripažino mūsų okupacijos, o mes žinome, kokią reikšmę mums tai turėjo, būti tuo pirmuoju parlamentu pasaulyje, kuris aiškiai pasakytų ne tokiai *de facto* šalies aneksijai ir ragintų tarptautinę bendruomenę susivienyti. Labai jums ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamas kolega, jūsų nori paklausti A. Armonaitė. Nematau salėje. Klausia M. Majauskas. Ruošiasi A. Ažubalis.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas pranešėjas, kalbama, kad ateinančią savaitę planuojamas V. Putino ir A. Lukašenkos susitikimas, kuriame gali būti jau ir *de jure* Baltarusija prijungta prie Rusijos Federacijos. Rezoliucija šiame kontekste yra svarbi, tačiau mes puikiai žinome, kad užsienio politiką pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir pagal įgaliojimus vykdo Prezidentas su Vyriausybe. Tai ar nemanote, kad rezoliucija be realių Vyriausybės ir Prezidento veiksmų neturės efekto?

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Šią rezoliuciją mes deriname tikrai labai vieningai toje mūsų grupėje, kuri sudaryta iš visų frakcijų ir daugelio komitetų, kartu su Lietuvos užsienio reikalų ministru. Jis iš esmės kreipėsi į mus politinės paramos, jis šiuo metu didžiausiose Vakarų sostinėse bando įtikinti Vakarų kolegas, kad šias nuostatas priimtų. Tai, aš manau, yra puikus pavyzdys mūsų vieningo veikimo, kuris paprastai ir daro poveikį. Jeigu mes esame vieningi, jeigu, sutinku su jumis, veikiamo energingai ir efektyviai, mes savo tikslus paprastai pasiekiamo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. A. Ažubalis. Ruošiasi R. J. Dagys.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Norėčiau paklausti, kaip jūs reaguotumėte į šiandieninį premjero S. Skvernelio pasakymą, kad neva ši rezoliucija, sakyčiau, uzurpuoja Prezidento galias, kurios yra įtvirtintos Konstitucijoje užsienio politikos baruose. Ar jums neatrodo, kad kaip tik ši rezoliucija galėtų padėti Prezidentui Europos Vadovų Taryboje, pasiremiant parlamentu ir vieningu parlamento balsavimu, užimti stipresnę ir nuoseklesnę poziciją A. Lukašenkos atžvilgiu?

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Visiškai su jumis sutinku. Būtent mūsų vienybė mūsų valstybės vadovams ar atstovams paprastai labai padeda tarptautinėje erdvėje. Aš tikiu, kad mes visi kartu vieningai balsuosime už šią rezoliuciją, tuo labiau kad ją rengėme vieningai. Todėl nenorėčiau vertinti premjero pasisakymo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. J. Dagys. Ruošiasi V. Aleknaitė-Abramikienė.

R. J. DAGYS (*MSNG*). Gerbiamas pranešėjau, turbūt šio klausimo sprendimui mums labai svarbu sutelkti kuo didesnę paramą įvairiose užsienio valstybėse, įvairiose tarptautinėse delegacijose. Ar vis dėlto Užsienio reikalų komitetas, kas jam iš tikrųjų ir dera, negalėtų aptarti tos strategijos ir pasitelkti mūsų žmones, dirbančius visose tarptautinėse institucijose, ESBO, parlamentinėse asamblėjose ir taip toliau, tose struktūrose, kad jie šį klausimą kuo greičiau oficialiai iškeltų? Taip pat vienas iš adresatų turėtų būti ir kitų Europos Sąjungos valstybių parlamentai.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Be abejonės, faktų tapo, kad net ir neeilinėse sesijose Baltarusija tampa esminiu klausimu ir mes nuolat tiek komitetuose, tiek visuose susitikimuose beveik kiekvieną dieną taip pat su teisėtai išrinktais Baltarusijos atstovais tuos klausimus svarstome. Bet aš pritariu, kad mes turėtume labai kūrybingai veikti, kad visose vietose, kur mes esame, šita tiesa, kurią šiandien norėtume paskelbti plenariniame posėdyje, taptų kūnu ne tik mūsų, bet ir visos tarptautinės bendruomenės.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia V. Aleknaitė-Abramikienė. Ruošiasi V. Bakas.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Be abejonės, tai, kas vyksta Baltarusijoje, Europos centre, – smurtas, nesiskaitymas su piliečių valia – yra neįtikima XXI amžiuje. Tačiau rinkėjai, su kuriais dabar tenka daugiau pabendrauti, pastebi tokį panašumą tarp tų metodų, kurie buvo naudojami, tarkime, Kryme. Ten buvo žalieji žmogeliukai, čia tie neaiškūs, persirengę žmonės, su neįtikimu žiaurumu malšinantys demonstracijas. Nuo pat pradžių tas neįtikimas žiaurumas demonstrantų atžvilgiu kažką primena, visų pirma NKVD. Ir žmonės klausia, ar tikrai visi tie kaukėti, juodai apsirengę gražuoliai, kaip juos pavadino OMON'o prezidentas, ar visi jie buvo baltarusiai? Ar nebuvo kokios „internacionalinės pagalbos“?

PIRMININKĖ. Laikas.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Ar iš viso nereikėtų atlikti tarptautinio tyrimo šiuo klausimu?

PIRMININKĖ. Laikas. Ačiū.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Pritariu. Tokį tarptautinį tyrimą kelia ir mūsų Europos parlamentarai, tačiau, tiesa, manoma, kad Rusija jau tiesiogiai per savo įvairius atstovus dalyvauja tuose procesuose, tik, matote, nežinau kodėl, bet tie diktatoriai labai nori, kad tuos jų juodus darbelius įteisintų tarptautinė bendruomenė. Šitos garbės ir šlovės tikrai mes neturime jiems suteikti. Mes, demokratinės šio pasaulio valstybės, aiškiai turime pasakyti, kad tai yra nepriimtina. Ir paprastai, jeigu mes visi kartu tai pasakome, mums pavyksta vienaip ar kitaip tuos principus įgyvendinti. Tai šiandien svarbu pasiųsti tą politinį signalą visiems kartu, jeigu būtų įmanoma.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia V. Bakas. Ruošiasi D. Šakalienė.

V. BAKAS (*MSNG*). Pone Žygimantai, jūs puikiai suprantate, matyt, kad A. Lukašenka yra nelegitimus ne tik nuo dabar, bet nuo kokių 2009 metų, kada nepripažino tarptautinė bendruomenė. Štai kol mes aptarinėjame, ką darys Rusija, kur nukrypusios opozicijos ausys, aš girdžiu tarsi ir skepsio savotiško jau Lietuvoje iš kai kurių garsių komentatorių, Baltarusijoje vyksta tokia šliaužianti aneksija – užimta viešoji erdvė, vyksta A. Lukašenkos ir V. Putino derybos už žmonių nugaros. Akivaizdu, kad A. Lukašenkos režimas atsakingas už mažiausiai 30 žmonių dingimą ir žudymą anksčiau.

Mano klausimas yra toks (jūs gi puikiai išmanote užsienio politiką): kodėl mes delsiame paraginti tarptautinę bendruomenę tirti A. Lukašenkos režimo nusikaltimus? Tai suteiktų jam visiškai kitokį statusą, jeigu tokie nusikaltimai būtų patvirtinti. Juo labiau kad liudija net tų nusikaltimų vykdytojai arba bendrininkai viešai. Kodėl mes to vengiame? Antrą kartą jūs teikiate rezoliuciją ir antrą kartą vengiate?

PIRMININKĖ. Laikas, pone Vytautai.

Ž. PAVILIONIS (*TS-LKDF*). Mes to nevengiame, mes tai keliame visuose įmanomuose susitikimuose ir komitetuose, ir posėdžiuose, tačiau aš atsakysiu gal kitaip. Tai nėra šios rezoliucijos klausimas, bet mes ir patys turėtume rodyti didesnę lyderystę. Pavyzdžiui, į tuos juoduosius sąrašus, kuriuos mes paskelbėme... Jie akivaizdžiai nėra adekvatūs situacijai. Yra šimtai žmonių,

kurie daro nusikaltimus. Aš tikiuosi, kad per kitus posėdžius, kitas diskusijas mes vis dėlto padarysime viską, kad tie sąrašai, bent mūsų nacionaliniai, atspindėtų nusikaltimų mastą, kuris šiuo metu yra vykdomas. Jie turi būtų nuolat atnaujinami.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia D. Šakalienė.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Kalbant apie šią rezoliuciją, man atrodo, kad kai kurie žmonės sako: ar tikrai to reikia, ką ji pakeis? Ar galėtumėte tiesiog pasakyti, kam reikia tokių rezoliucijų, ką jos keičia?

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Šiuo metu mes aktyviai dirbame ir su Berlynu, ir su Londonu, ir su Vašingtonu. Įsivaizduokite, jeigu panašius teiginius pakartotų prezidentas D. Trampas, kanclerė A. Merkel ar visa Europos Sąjunga. Paprastai tie žmonės, kurie daro nusikaltimus, labai aiškiai girdi, ką Vakarai sako ar nesako, o kai jiems nėra uždegama raudona šviesa, jie tiesiog eina iki galo. Mes labai norėtume, kad nusikaltimas (šiuo atveju jau ir tarptautinis) nebūtų įvykdytas, ir mes pabandysime pažadinti Vakarus. Aš manau, ši rezoliucija yra kreipimasis į tarptautinę bendruomenę su visomis mūsų diplomatinėmis pajėgomis. Aš manau, ir Prezidentas aktyviai įsitrauks į tą veiklą, kad Vakarai lygiai taip pat pasakytų – ne, tai yra mums nepriimtina.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir paskutinis klausia E. Vareikis. Trumpas klausimas ir labai trumpas atsakymas, baigiasi laikas.

E. VAREIKIS (MSNG). Trumpas klausimas faktiškai prie to, kas jau buvo pasakyta.

PIRMININKĖ. Tai ir nebeklauskite.

E. VAREIKIS (MSNG). Ar jau yra išvystyta kokia nors lobistinė veikla, ar mes galėtume užtikrinti, kaip jūs sakėte, kad iš tikrųjų D. Trampas ar A. Merkel jau žino apie šią rezoliuciją, ar čia jiems bus staigmena? Mes nusiūsim ir paskui gausime klausimų: o ką tu apie tai manai?

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Taip, ji yra vykdoma mūsų resursais. Tikrai norėčiau padėkoti užsienio reikalų ministrui, kuris šiuo metu tuos veiksmus derina su mumis. Aš manau, kad artimiausiu metu praneš tai visoms sostinėms, kurios yra pačios svarbiausios.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui, klausti laikas išseko. Diskusija. Gerbiami kolegos, galime susitarti, kad skiriame 15 minučių? (*Balsai salėje*) Mielai kolegos, 12 valandą pradedamas iškilmingas Kovo 11-osios minėjimas. Labai prašau ir Seniūnų sueiga taip pat prašė tam skirti 15 minučių, leisti pasisakyti po vieną atstovą iš frakcijų ir priimti šią rezoliuciją. Bendru sutarimu galime sutarti? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Kas už tai, kad diskusijai skirtume 15 minučių? Replikos po to, kai pabalsuosime.

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 79, prieš – 3, susilaikė 5. Apsisprendėme, kad diskusija – 15 minučių.

Replika – P. Urbšys.

P. URBŠYS (MSNG). Gerbiamieji demokratijos mokytojai, mes priimame tikrai svarbią rezoliuciją, kuri nulemia mūsų, kaip valstybės, santykius su Baltarusija, su Vakarais ir taip pat Rytų valstybe, kuri yra mums priešiška nusiteikusi. Jūs dar kartą tą rezoliucijos priėmimą paverčiate spektakliu, kuriam iš anksto scenarijus surašytas ir išdalintos kalbos, kurias reikia pasakyti. Kodėl jūs bijote Seimo narių, kodėl bijote jų nuomonės? Ar diskusija būtų blogai, jeigu mes iš tikrųjų atsakingai vertintume tai, ką mes priimame, tai, kas nulems mūsų Lietuvos žmonių likimą. Jūs dar kartą darote lygiai taip pat kaip A. Lukašenka, tik tuo *softiniu* variantu.

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, už savo žodžius reikia atsakyti ir prisiimti atsakomybę už kiekvieną išsireiškimą. Tai – jūsų asmeninė nuomonė, nekaltinkite Seimo. Seniūnų sueigos metu buvo taip pasiūlyta. Jeigu jūs siūlytumėte diskusiją nukelti į kitą dieną, būtų jūsų valia, bet dabar, žinodamas, kad yra Kovo 11-osios iškilmingas minėjimas, jūs leidžiate taip politikuoti, tai atleiskite, gerbiamas kolega, ne į temą.

Yra pasiūlymų. P. Gražulis ir dirbame toliau.

P. GRAŽULIS (MSNG). Dėl vedimo tvarkos. Gerbiama pirmininke, aš manau, kad tikrai yra labai rimta rezoliucija, todėl aš siūlyčiau nukelti į kitą dieną. Čia niekas nepasikeis, jeigu porą dienų vėliau mes priimsime tą rezoliuciją. Tuo labiau jeigu mes vieni kalbėsime, bet neklabės Europos Sąjungos šalys, kurios faktiškai tyli arba netaiko sankcijų, tai mūsų balsas nieko nelems. Todėl aš siūlau nukelti šią rezoliuciją į antradienį ir tada leisti visiems norintiems pasisakyti.

PIRMININKĖ. Ar tai frakcijos vardu siūlymas?

P. GRAŽULIS (MSNG). Taip.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, yra teisėtas siūlymas. Yra kitų siūlymų? (*Triukšmas salėje*) Ne frakcijos vardu siūlymas, tai balsuoti dėl pertraukos, deja, negalime. Apsisprendėme. Gerbiami kolegos, skiriame diskutuoti 15 minučių.

Pirmasis kalba frakcijos vardu G. Landsbergis. Fiksuojame laiką. Prašom. Girdėti.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Mieli kolegos, ištis aš neužimsiu jūsų daug laiko. Noriu atsakyti šiek tiek į kai kuriuos kilusius klausimus žmonėms, kurie paprastai neranda laiko ateiti į debatus, bet nusprendžia kolegas iš opozicijos įtraukti į debatus apie tai, ką turi daryti Seimas, ką turi daryti Vyriausybė arba ką turi daryti Prezidentas. Aš vis dar džiaugiuosi, kad parlamentas ėmėsi šios rezoliucijos, pasakydamas savo nuomonę apie tam tikrus svarbius dalykus. Jeigu mes paliekame užsienio politiką tikrai vienam ar kitam žmogui, mes turime atsiminti, kad ir Antrojo pasaulinio karo išvakarėse Jungtinei Karalystei vadovavo du premjerai. Mes atsimename N. Čemberleną ir mes atsimename V. Čerčilį. Jų sprendimai buvo kategoriškai skirtingi. Tuomet parlamento balsas pirmuoju atveju nebuvo išgirstas. Dėl to aš džiaugiuosi, kad šiandien Lietuvos parlamentas renkasi pasisakyti, ką mano apie laisvę, ką mano apie žmogaus teises, ką mano apie smurtą prieš opoziciją, ką mano apie apsaugą žmonių, kurie protestuoja prieš neteisėtus rinkimus ir neteisėto Prezidento veiksmus.

Norėčiau taip pat pasidžiaugti, kad tą patį daro ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė, bet, deja, negaliu. Prieš mokydama parlamentą, Vyriausybė pati galėtų atlikti šiokių tokių namų darbų, pavyzdžiui, užtikrinti paramą opozicijos atstovams, kurie yra Lietuvoje. Realia paramą, bent jau tiek, kiek leidžia mūsų galimybės. Užtikrinti humanitarinį koridorių tiems, kurie prašo prieglobščio Lietuvoje. Realiai pakviesti tuos, kurie nori dirbti Lietuvoje. Tai būtų žingsniai, kuriais mes galėtume taip pat pasidžiaugti ir matyti, kad ne tikai parlamentas taria svarų žodį, bet yra ir kitų pasisakančių.

Kol kas Lietuva yra padariusi be parlamento labai nedaug. 30 žmonių, kuriuos įtraukėme į sąrašą, paskelbimas yra pirmas žingsnis, bet, ko gero, labai labai nedidelis žingsnis ir atrodo netgi juokingas, netinkantis prie mūsų žodžių, išsakytų parlamente. Taigi atsakydamas už kritiką aš tikiuosi Seimo narių palaikymo dėl šios rezoliucijos todėl, kad istorija šiuos mūsų pasisakymus, mūsų priimamas rezoliucijas, mūsų dokumentus vertins toje pačioje šviesoje, kurioje 1940 metais buvo vertinami vienas ar kitas tuomet laisvosios Europos premjerai ar Europos vyriausybės, pasisakančios viena ar kita tema, už vieną ar kitą pusę. Vieni, kurie gynė laisvę ir nepriklausomybę, kiti, kurie leido ją trypti.

Taigi, mielieji, šiandien balsuodami mes giname Baltarusijos laisvę, jos žmonių teisę pasirinkti, apsispręsti laisvai būsimuose laisvuose rinkimuose. Mes saugome šią valstybę, saugome šią savo kaimynę. Ačiū jums.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir už sutaupytą laiką taip pat.

Kviečiu D. Šakalienę. Frakcijos vardu.

D. ŠAKALIENĖ (LSDPF). Mieli kolegos, turbūt daugelis iš mūsų sekame įvykius Baltarusijoje. Nors šiuo metu nėra galimybės parodyti tų nuotraukų, aš neabejoju, kad daugelis jūsų matėte užvakar padarytas naujausias nuotraukas, kur atrodo, kad jau peržengtos paskutinės žmogiškumo ribos, kai stovinti smogikų eilė neleidžia ištrūkti mamai su į jos drabužius įsikibusiu verkiančiu vaiku, kai matome, kaip moterų grupelė yra suvaryta prie daugiabučio sienos. Iš pradžių vienoje nuotraukoje mes matome vieną iš A. Lukašenos smogikų jas saugantį, bet kitoje nuotraukoje matome, kaip jie tiesiog grandine jas užgulę spaudžia, gąsdina. Angliškai tai vadinasi *harassment*, lietuviškai aš net nežinau, kaip pavadinti, tiesiog tai yra šlykštus, gyvuliškas gąsdinimas, smurtas prieš moteris, kurio tikslas, matyt, yra parodyti, kad A. Lukašenka gavęs kažkokį, matyt, vidinį įsitikinimą, kad jis gali parduoti savo valstybę V. Putinui mainais už galimybę išsaugoti savo nelegitimią valdžią.

Tai rodo, kad mūsų visų visi įmanomi veiksmai, pagalba, reagavimas ir kuo vieningesnis tarptautinės bendruomenės pareiškimas, kad ši nelegitimi valdžia daro nusikaltimus žmogiškumui, nusikaltimus prieš savo tautą, ne tik grubiai, sistemingai pažeidžia žmogaus teises, bet iš

esmės tiesiog niekina savo piliečius, juos žemina ir smurtauja prieš juos. Šios revoliucijos, aišku, nepakanka, reikia daugiau veiksmų ir tikrai mums reikia svarstyti ir pagalbos priemonių paketą, ir tikrai mūsų Vyriausybė galėtų parodyti tokią pačią iniciatyvą kaip ir Lenkija, ir galbūt tikrai galėtume suteikti pagalbą jau dabar daugybei tų žmonių, kurie jau buvo sužaloti, kai kurie iš jų suluošinti, daugybė iš jų patyrė didžiules psichologines traumas. Tada bent jau galėtume būti humaniški kaimynai, kurie reaguoja visais įmanomais būdais. O šiandien mažų mažiausiai kviečiu pritarti šiai rezoliucijai ir pagalbėti, kaip mes, taip pat ir socialiniuose tinkluose, galėtume padėti skleisti tą žinią, kad galiausiai tikrai visam pasauliui tai taptų labai skaudančiu tašku, nes šitos mušamos, žeminamos moterys, šitos mamos su vaikais, kurios šiandien gyvena klaikioje baimės atmosferoje, yra šalia mūsų gyvenantys žmonės, tokie patys kaip mes, ir taip pat kovoja už savo teisę į demokratiją. Dėkui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Frakcijos vardu kviečiu V. Čmilytę-Nielsen.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN (LSF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, prieš kelias savaites mes parodėme labai gražų solidarumo su mūsų kaimynais pavyzdį. Dešimtys tūkstančių išėjo į Baltijos kelią, į Laisvės kelią ir prisiminėme savo istoriją, parodėme, kad mums rūpi tai, kas vyksta labai arti mūsų, ir kartu tai, ką sunku suvokti protu, gyvenant XXI amžiuje. Deja, situacija ir toliau blogėja, A. Lukašenka prarado bet kokią žmogiškumą kovodamas prieš savo piliečius, prieš savo šalies piliečius, prieš opozicijos narius, prieš kiekvieną, kas išdrįsta pasipriešinti diktatui. Man rodos, labai svarbu, kad mes ir toliau drąsiai, ryžtingai kalbėtume apie tai, kas vyksta Baltarusijoje, rodytume savo aktyvią poziciją. Mums šioje kovoje tenka svarbi *rolė*, nesikratykime jos.

Vakar visi su nerimu skaitėme, tikiu, kad daugelis iš jūsų skaitėte, Nobelio premijos laureatės S. Aleksijevič žinutę apie tai, kad visi Koordinacinės tarybos nariai yra arba jėga neteisėtai išvaryti iš šalies, arba jau įkalinti, liko ji viena. Gražu, kad Europos Sąjungos valstybių diplomatai atėjo į jos namus, parodė palaikymą, solidarumą, tačiau viena diena nieko neišspręs. Todėl, manau, labai svarbu, kad mes, Seimas, parodytume savo nesilpstančią poziciją, nesilpstantį ryžtą ir kviečiu atkreipti ypatingą dėmesį į 5 punktą, rezoliucijos 5 punktą, kuriuo mes siūlome sakyti, kad baltarusių tautai ir jos teisėtiems atstovams Lietuvoje turi būti suteikta visokeriopa pagalba, kalbant ir apie vizų palengvinimą, ir apie įvairias politines, ekonomines iniciatyvas. Tai, ką darome šiandien, yra daug, bet to tikrai nepakanka. Neapsiribokime vien gražiomis deklaracijomis, imkimės realių veiksmų, apsaugokime tuos žmones, kurie kreipiasi pagalbos į mus ir jos pagrįstai tikisi.

Aš manau, kad būtų labai simboliška, jeigu šiandien, nepaisant jau įsibėgėjančios rinkimų kampanijos, mes solidariai ir vieningai pritartume šiai rezoliucijai, toliau išlaikytume savo svarų, energingą žodį ir energingą poziciją šia labai svarbia tema. Ačiū. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu J. Jarutį – frakcijos vardu. Toliau posėdžiui pirmininkaus I. Šiaulienė.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, gerbiami Baltarusijos piliečiai, iš tikrųjų tai yra viena iš temų, kuri suvienijo dabartinį Seimą. Iš tikrųjų man malonu stovėti tribūnoje ir žinoti, kad tie žodžiai, kuriuos aš pasakysiu, yra bendri.

Taip, mūsų Konstitucijoje yra nustatyta, kas užsiima užsienio politika, tai yra Prezidentas, Vyriausybė. Seimas taip pat yra to dalis – mes negalime išsiskirti ir vykdome bendrą užsienio politiką. Mūsų balsas, mūsų pasisakymai, mūsų rezoliucija šiandien bus papildomas stimulus toliau visoms institucijoms eiti ta linkme.

Rezoliucijoje galime kreiptis į Rusiją kiek norime – jai tai yra turbūt visiškai vienodai. Bet svarbiausia, kad mes šita rezoliucija kreipsimės į Europos tautas, į Europos demokratinę bendruomenę. Sunku patikėti, kad XXI amžiaus pradžioje visai šalia, mūsų kaimynystėje, vyksta tokie dalykai kaip Čingischano laikais, kai žmonės mušami labiau negu gyvūnai.

Nepaisant šitų dalykų, man ir turbūt daugeliui kyla klausimas, kodėl Europa kol kas tyli. Aš turbūt randu paaiškinimą, kodėl jie tyli. Tiesiog jie nepatyrė to, ką mes patyrėme, jiems niekas 1940 metais neatvežė „saulės“ iš Maskvos, jų niekas netrėmė į Sibirą – jie gyveno daugmaž sotų,

gerą gyvenimą, jų niekas nekankino. Taigi mūsų pareiga yra šiandien priminti Europai ir pasakyti, mes esame (kaip čia tiksliau pasakyti) kaip žinovai to skausmo, kurį atneša ta šalis, esanti šalia mūsų, į Rytus nuo mūsų.

Taip pat naudodamasis proga noriu pasakyti. Negana to, kas vyksta politiniu lygmeniu Baltarusijoje, šiandien šitas režimas beatodairiškai stengiasi paleisti atominę elektrinę. Mūsų frakcija kitą savaitę kvies prisijungti prie kitos rezoliucijos, kuri bus susieta būtent su atominės elektrinės atidarymu, tiksliau, neatidarymu, pakelti visą Europos Bendriją ir specialiąsias tarnybas, kurios susijusios su atomine energetika, šiuo klausimu.

Taigi, manau, mūsų frakcija palaikys. Kviečiame visus kolegas prisijungti prie šito. Ačiū.

PIRMININKĖ (I. ŠIAULIENĖ, LSDDF). Dėkojame, kolega. Gerbiame kolegos, Mišrios frakcijos vardu užsirašę yra trys jos nariai, bet pirmasis yra P. Urbšys. Kviečiame jį. Tai būtų paskutinis kalbėtojas, nes Seimas balsavo dėl laiko ir 11 val. 37 min. svarstymas, kalbos turi būti baigtos. Prašom, kolega.

P. URBŠYS (MSNG). Gerbiame Seimo nariai, mes šia rezoliucija norime atkreipti tarptautinės bendruomenės dėmesį į vykdomą Baltarusijos aneksiją, bet ne žodžiu neužsimename, kad tai vyksta būtent dėl Vakarų galingųjų valstybių abejingumo ir apsimestinio rūpesčio dėl to, kas vyksta Baltarusijoje. Iš to, kaip reaguoja Vakarai, kaip reaguoja Jungtinės Amerikos Valstijos, aš asmeniškai darau išvadą, kad yra sudarytas slaptas susitarimas tarp Vakarų ir Rusijos dėl įtakos zonų. Tai yra 1939 metų slaptieji protokolai. Būtent yra nubrėžtos raudonos linijos, kurių negali peržengti vieni ir kiti. Vakarai dabar labiausiai įsibaiminę, kad V. Putinas nepasinaudotų neramumais Baltarusijoje ir neperžengtų tų raudonų linijų, nes jam ar šiaip, ar taip yra atiduota Baltarusija, kad jis ten tvarkytųsi. Jiems yra svarbiausia suvaldyti dabar tą situaciją dėl savo ramaus gyvenimo, todėl jie aukoja baltarusių tautą ir jų siekį kovoti dėl laisvės. Kai mes tai nutylime, kai mes nekreipiame tarptautinės bendruomenės į tą atsakomybę, kurią jie turi prisiimti, ar yra normalu, kad Europos Sąjungos galingosios valstybės tik rengiasi priimti sąrašus dėl sankcijų? Absoliučiai kurti dėl šiurkščiausių žmogaus teisių pažeidimų. Ar tai normalu, kad Jungtinių Amerikos Valstijų aukščiausias pareigūnas pasako: mes nesikišime į Baltarusijos reikalus?

Man atrodo, yra taip, kad jeigu mes norime tikrai būti lyderiais, tai būkime ryžtingi. Nebijokime vienaip ar kitaip pasakyti tuos aštrius klausimus tiems patiems Vakarams. O mes savotiškai žaidžiame. Bandome ir jiems įtikti, ir dar baltarusiams įtikti, ir dar sau naudos išsikovoti. Todėl aš vis dėlto linkiu jums įsigilinti į tą esminį klausimą – žmogaus teises. Tai esminis klausimas, kurį mes galime labai aštriai kelti, ir tai yra labai nepatogus klausimas Vakarams. Nesvarbu, kokie būtų paktai sudaryti, bet tas klausimas rūpi ir baltarusių tautai. Bet jei mums vėl rūpi tik savo reikalai, kai mes tada bandėme įsprausti Astravo atominę elektrinę į Europos Vadovų Tarybos darbotvarkę, nieko neišėjo... Dabar mums tikrai yra svarbu, ar Baltarusija taps priklausoma nuo V. Putino, ar ne. Bet jeigu mes nutylime žmogaus teises, vadinasi, mes vėl eilinį kartą bandome įsiteikti Vakarams, norėdami tik sau turėti naudos. Nebūkime tokie ciniški.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiame kolegos, kalbos yra baigtos.

Pagal Seimo statuto 184 straipsnį mes dabar turime apsispręsti, ar priimame rezoliuciją be pataisų. Ar motyvus pageidaujate sakyti, ar galime apsieiti? Apsieisime. (*Balsai salėje*) Kadangi nėra sutarimo, tada motyvai visų pirma už – A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Visų pirma noriu padėkoti Ž. Pavilioniui, kuris mus sutelkė šiai rezoliucijai. Be abejo, tai reikalinga mūsų parlamento, kaip Lietuvos tautos atstovybės, pozicija. Aš tik noriu atkreipti dėmesį į tai, kad toliau Baltarusijoje vyksta ne tik žmogaus teisių pažeidimai, bet jau nusikaltimai žmogiškumui. Mane žavi ir įkvepia M. Kalesnikavos istorija, kuri atsiskleidė būti išvežta iš šalies žinodama, kad jai gresia kalėjimas, mušimas ir kankinimai.

Bet kaip dabar mes reaguojame? Užsienio reikalų ministerija pasiūlė 118 asmenų įtraukti į sankcijų sąrašą. Lietuva patvirtina viso labo 30. Neoficialiais duomenimis, Europos Sąjunga tik 17 asmenų įtrauks į sankcijų sąrašą. Tai nėra tinkamas atsakas režimui. Režimas ir toliau *bujos*, jeigu tiek mes, Lietuva, tiek Europa tik tviterio ir feisbuko *pousta*is smerksime režimą, bet nesinaudosime mūsų realiai turimais veiksmingais politiniais įrankiais. Visi, kas organizuoja tuos nusikaltimus žmoniškumui šiuo metu Baltarusijoje, visi, kas klastojo rinkimų rezultatus, taip pat jų šeimų

nariai neturėtų turėti teisės atvykti į laisvą Europą. Neturėtų turėti teisės čia laikyti savo pinigų ir apsipirkti mūsų akropoliuose. Valstybinės įmonės ir jų bebrai neturėtų teisės vykdyti čia veiklos ir laikyti pinigų. Aš norėčiau pakviesti mus laikytis principingesnės pozicijos izoliuojant režimą ir stovint laisvės ir demokratijos idėjų sargyboje ir realioje gynyboje ne tik puikiomis rezoliucijomis, bet ir realiais veiksmais.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – P. Urbšys.

P. URBŠYS (MSNG). Vėl mes jungiame tą buldozerį savo demokratijos ir nenorime net stabtelėti ir atkreipti dėmesį, ką sakiau svarstymo metu iš tribūnos, – į grubiausius žmogaus teisių pažeidimus. Būtent tas punktas, kur yra – vertinti bet kokius neteisėto Baltarusijos vadovo A. Lukašenkos veiksmus vidaus ir užsienio politikoje, kuriais siekiama įteisinti savo valdžią bei sudaryti naujus tarptautinius susitarimus su Rusija, mes norime prilyginti nusikaltimams žmogiškumui, bet mes nė žodžiu neužsimename, kad būtent grubiai pažeidžiant žmogaus teises siekiama įteisinti savo valdžią.

Pagal tarptautinę teisę vienaip ar kitaip A. Lukašenka dabar yra legitimus vadovas. Jūs prisiminkite savo rezoliucijas Seime, kurios buvo priimanos tada, kai jis buvo išrinktas. Mes tik reikėme susirūpinimą, bet nepripažinome, kad jis yra neteisėtas vadovas. Jis dabar naudojasi kaip teisėto vadovo įgaliojimais ir tęsia tuos susitarimus su Rusija tam, kad galėtų vienaip ar kitaip sustiprinti savo išlikimą, kartu paaukodamas Baltarusijos suverenitetą. Bet kai mes vėl eilinį kartą išbraukiame siūlymą dėl šiurkštaus žmogaus teisių pažeidimo, man atrodo, mes, kaip ir minėjau, į tą problemą žiūrime per siaurai. Mes tikrai ta rezoliucija nepasieksime tikslo, vėl eilinį kartą tarptautinės bendruomenės galingieji liks kurti ir akli.

PIRMININKĖ. Motyvai už – A. Ažubalis.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Kolegos, svarbu būti pirmieji, todėl mes turime ir pasekmių. Tačiau, aš manau, atėjo laikas dabar ne tik kalbėti apie sankcijas, bet Lietuvoje, ir čia pirmiausia kreiptis į valdančiuosius, į premjerą, sudaryti atitinkamas sąlygas emigracijoje (arba išvarytiems, kitaip pasakyti) esančiai Baltarusijos koordinacinei tarybai dirbti ir veikti Vilniuje. Turi būti apsaugotos patalpos. Tai turi būti patalpos, kur jie galėtų rinktis ir spręsti savo uždavinius. Kai kas pasakys, kad tai yra kišimasis į kitos valstybės reikalus. Aš pasakysiu, kad tai yra būdas ginti žmogaus teises ir demokratiją kaimyninėje valstybėje. Todėl, premjere, aš tikrai siūlau labai rimtai apvarstyti galimybę, kad būtų įteisinta ir oficialiai suteikta laikina atstovybė, patalpos Baltarusijos koordinacinei tarybai.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Motyvai prieš – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiamieji Seimo nariai, aš manyčiau, kad rezoliucija yra silpna. Jeigu tik kelios iš Europos Sąjungos šalių priims rezoliucijas ar ims net ir neryžtingų veiksmų Baltarusijos atžvilgiu, be abejonės, tai yra Rusijos laimėjimas. Rusija ir V. Putinas šitą mūsų rezoliuciją ir raginimą, kad neintegruotų galutinai Baltarusijos į savo sudėtį, išmes į šiukšlių dėžę. Mes gal prakalbinkime Europos Sąjungos šalis, bent jas, kad jos atsigręžtų į Baltarusiją veidu, kad jos taikytų realias sankcijas, o ne svarstytų kažkokias visiškai niekines sankcijas. Jie negirdi Baltarusijos. Jeigu mūsų sąjungininkų mes neprakalbiname ir net nekalbiname šita rezoliucija, tai jūs tikėtės V. Putiną prakalbinti? Aš manau, kad ne.

P. Urbšys minėjo, lankėsi Jungtinių Amerikos Valstijų sekretoriaus pavaduotojas. Jis pasakė, kad į Baltarusijos klausimus jie nesikiš. Tai, klausykite, ar mūsų balsas ką nors reiškia, jeigu mes nekonsoliduojam Europos Sąjungos šalių narių? Jeigu Europos Sąjunga kalbėtų vieningai ir principingai, tai tikrai šitas balsas būtų išgirstas. Dabar mūsų balsas nėra girdimas ir vargu ar prakalbina ką nors, nes ir nekalbina Europos Sąjungos šalių mūsų rezoliucija. Manau, kad tai yra visiškai niekinis dokumentas, kuris nieko neduos. Bet, sakykim, geriau kas nors negu nieko. Mes tikrai turime imtis ryžtingesnių, principingesnių veiksmų, o ne priimti kažkokią tuščią rezoliuciją, kuri nieko nesako.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, dar yra užsirašę du kalbėtojai už, bet mus truputėlį spaudžia laikas dėl 12 valandą prasidėsiančio iškilmingo posėdžio. Ar primygtinai reikalaujate kalbėti? Norite? Prašom, Arvydai Anušauskai.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, pasakysiu trumpai. Žinoma, rezoliuciją galima tobulinti. Pagaliau kritikai galėtų parašyti ir savo dokumentus dėl žmogaus teisių gynimo, dar papildomos... Baltarusijos klausimas niekur neišnyks ir artimiausiu metu visuomenės protestai niekur nenuslops. Aš manau, kad rezoliucija konstatuoja realią padėtį, kuri susiklostė. Vyksta tyli Baltarusijos okupacija. Ir tai yra faktas – matomas faktas. Mes atkreipiame į tai dėmesį šiuo dokumentu.

Taip, kalbėtis su Europos valstybėmis reikia. Dar daugiau – surasti bendrą vardiklį dėl požiūrio į Baltarusiją, požiūrio į sankcijas personalizuotiems žmonėms, atsakingiems už žmogaus teisių pažeidimus, tačiau ši rezoliucija (dar kartą pakartosiu) yra faktų konstatavimas. Mes turime matyti, kas vyksta Baltarusijoje, ir duoti savo ženklą, kad mes tai matome.

PIRMININKĖ. Ir paskutiniai argumentai už – R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*MSNG*). Gerbiami kolegos, mes čia daug ką rezoliucijoje galime surašyti, bet turbūt esmė yra ta, kad mes konstatuojame tiesiog faktą ir atkreipiame dėmesį, kad jis nebūtų nutylėtas. Tai yra turbūt svarbiausia šios rezoliucijos paskirtis, nes, nutylėjus tokius faktus, istorija rodo, toliau turimos tam tikros pasekmės. Taip, Europos Sąjungoje dabar yra problemų dėl lyderystės, bet jeigu mes norime, kad ji atsirastų, mes turime ir patys būti lyderiai, ir kitus raginti jais tapti. Mūsų iniciatyva... Šiuo atveju mes esame visaverčiai, visateisiai Europos Sąjungos nariai ir jeigu kiti nediršta pasakyti, mes turime apie tai kalbėti ir imtis iniciatyvos, kad daugiau kalbėtų. Čia tiesiog yra mūsų pareiga. Todėl siūlau balsuoti.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Prašom balsuoti dėl rezoliucijos priėmimo be pataisų pagal Seimo statuto 184 straipsnį. Balsavimas pradėtas.

Šios rezoliucijos priėmimas

Gerbiami kolegos, balsavo 91 Seimo narys ir visi balsavo už. Taigi rezoliucija yra priimta. (*Gongas, plojimai*)

Replika per centrinį šoninį mikrofoną – P. Urbšys. Prašom.

P. URBŠYS (*MSNG*). Čia tiems Seimo nariams, kurie sako, kad tie, kurie kritikuoja tos rezoliucijos tekstą, galėjo patys ką nors pasiūlyti. Būtent jūs ir nubalsavote, kad būtų priimta rezoliucija be pataisų, o buvo būtent registruotas siūlymas įrašyti dėl šiurkščių žmogaus teisių pažeidimų. Šito jūs nepadarėte.

Dabar aš matau Seimo narę, stovinčią prie šoninio mikrofono, praeitą kartą, kai buvo siūloma tą patį įrašyti dėl nepriklausomo teisinio A. Lukašenos nusikaltimų vertinimo, ta pati Seimo narė sakė: duokime patiems baltarusiams išsiaiškinti. Vadinasi, leiskime dėl tų, iš kurių išsityčiojo, kuriuos išniekino, nužudė, pačiam A. Lukašenkai išsitiurti.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, laikas mus labai spaudžia. Ar Vilija?.. Irgi mirtinai. Prašom. Per šoninį mikrofoną – V. Aleknaitė-Abramikienė.

V. ALEKNAITĖ-ABRAMIKIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū. Tikrai neketinu atsakyti į prieš tai kalbėjusio kolegos repliką. Tik tiek, kad mane labai stebina, kai didieji demokratai ir Baltarusijos rėmėjai reguliariai kalba per svarstymą prieš mūsų siūlomas rezoliucijas. Toks įdomus paradoksas.

Aš labai apgailestauju, kad išėjo gerbiamas premjeras, nes kai A. Ažubalis siūlė labai esminį dalyką, kolegos labai kalbino premjerą ir jis veikiausiai neišgirdo.

Mielieji, mums yra garbė, kad Baltarusijos laisvės gynėjai, opozicija pasitiki Lietuva, kad jie renkasi Lietuvą kaip pagrindinį savo prieglobstį. Todėl tikrai yra laikas ne kur nors kitur, bet Lietuvoje jiems turėti pastatą, centrą, kuris būtų Baltarusijos laisvės židiniu. Man labai keista, kad iki šiol to nėra pasiūlyta. Nejaugi mes norime, kad kas nors kitas tą pasiūlytų? Vertinkime tą pasiūlymą Lietuva ir spręskime šį klausimą nedelsiant. Kreipiuosi į gerbiamą premjerą, tikiuosi, kad kas nors jam perduos. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ar gerbiama Viktorija?.. Prašom. Ir kviečiu Seimo Pirmininką pasirengti pristatyti savaitės, prasidedančios rugsėjo 14 diena, posėdžių darbotvarkę. Prašom, Viktorija.

V. ČMILYTĖ-NIELSEN (*LSF*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Mielieji kolegos, labai dėjuosi dėl tokio mūsų bendro sutarimo, tačiau man asmeniškai labai pritrūko strateginių ministe-

rijų ministrų balsų – tai vidaus reikalų ministrės, susisiekimo ministro dalyvavimo šiame posėdyje. Mes žinome jų sąrašo lyderio poziciją, atskirąją poziciją dėl Baltarusijos, tai labai tikiuosi, kad jų nedalyvavimas yra tikrai atsitiktinumas.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Prašom, Seimo Pirmininke, į tribūną. Pristatykite kitos savaitės posėdžių darbotvarkę.

11.51 val.

Seimo savaitės (2020-09-14–2020-09-18) – 2020 m. rugsėjo 15 d. (antradienio) ir 17 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

V. PRANCKIETIS. Gerbiami Seimo nariai, laikas spaudžia, siūlau patvirtinti tokią darbotvarkę, kokia buvo pasiūlyta ir patvirtinta Seniūnų sueigoje. Dėl 15 ir 17 dienų posėdžių.

PIRMININKĖ. Jūsų nori klausti M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas Seimo Pirmininke, netyla diskusijos dėl senatvės pensijų. Puikiai žinome, indeksavimo formulėje yra sąlyga, jog jeigu ekonomika traukiasi ar atlyginimai nedidėja, tai indeksavimas yra išjungiamas. Ar mes galime tikėtis, jog artimiausiu metu bus pateikti įstatymų projektai, kurie koreguos šias nuostatas, užtikrinant, jog senatvės pensijos kitais metais didės? Ačiū.

V. PRANCKIETIS. Tai ne kitos savaitės darbotvarkės klausimas, bet bendrinis. Tas bendrinis klausimas sprendžiamas taip, kaip jūs jį ir užduodate. Teigiamai.

PIRMININKĖ. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas Pirmininke, kitos savaitės darbotvarkėje yra įrašyta Civilinio kodekso pataisa, pagal kurią būtų naikinamas neseniai Seimo priimtas sprendimas padaryti išlygą turizmo bendrovėms atsiskaityti su paslaugų gavėjais. Bet bent jau Ekonomikos komitete vakar Vyriausybės atstovai įtikinamai negalėjo papasakoti apie tinkamą paramos suteikimą tais Vyriausybės sprendimais. Ar nebūtų galima prie to projekto, jeigu jis vis dėlto būtų teikiamas, prieš tai planuoti pusvalandį ekonomikos ir inovacijų ministrui pristatyti tas pagalbos priemones, atsakyti į klausimus, kad Seimo nariai, sprenddami dėl Civilinio kodekso, aiškiau įsivaizduotų, kokia parama yra suteikiama iš tikrųjų, ar galima jau tą kodekso nuostatą naikinti?

V. PRANCKIETIS. Manau, kad ministras sugebės pristatydamas projektą atsakyti į tuos klausimus, kuriuos jūs dabar užduodate.

PIRMININKĖ. Dėkojame, Pirmininke, jūs atsakėte į visų norinčių paklausti, klausimus.

Gerbiami kolegos, ar bendru sutarimu galime pritarti savaitės posėdžių darbotvarkei? Dėkoju.

Gerbiami kolegos, liko Seimo narių pareiškimai. Kviečiu R. Šarknicką. Atsisakote. Taigi, registracija ir baigsime Seimo posėdį.

Užsiregistravo 76 Seimo nariai. Taigi, gerbiamieji, rugsėjo 10 dienos posėdžio darbotvarkė išsemta. Skelbiu Seimo posėdį baigtą. (*Gongas*) Kviečiu visus pageidaujančius į Kovo 11-osios salę į iškilmingą posėdį.

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

Adamkus Valdas 15
Aleknaitė-Abramikienė Vilija 17, 23
Aleksijevič Sviatlana (Aleksijevič Sviatlana) 20
Anušauskas Arvydas 22, 23
Armonaitė Aušrinė 16, 21
Ažubalis Audronius 16, 22, 23

Bakas Vytautas 13, 14, 17
Balsys Linas 8
Baškienė Rima 5
Brazauskas Algirdas Mykolas 8

Cichanouskaja Sviatlana (Cichanouskaja Sviatlana) 16

Čemberlenas Nevilis (Chamberlain Neville) 19
Čerčilis Vinstonas (Churchill Winston) 19
Čingischanas, Temudžinas (Temüjin) 20
Čmilytė-Nielsen Viktorija 20, 23

Dagys Rimantas Jonas 16, 17, 23

Gaidžiūnas Aurimas 8
Gražulis Petras 18, 19, 22

Haase Irena 8

Jarutis Jonas 20
Jedinskij Zbigneŭ 8

Kalesnikava Maryja (Kalesnikava Maryja) 21

Landsbergis Gabrielius 19
Lukašenka Aliaksandras (Laukašenka Aliaksandr) 16,
17, 18, 19, 20, 22, 23

Majauskas Mykolas 12, 13, 16, 24
Masiulis Kęstutis 8
Matulas Antanas 13, 14, 15
Merkel Angela (Merkel Angela) 18

Nausėda Gitanas 6, 9, 11

Pavilionis Žygimantas 15, 16, 17, 18, 21
Pranckietis Viktoras 5, 6, 11, 14, 15, 24
Puidokas Mindaugas 8
Putinas Vladimiras (Putin Vladimir) 16, 17, 19, 21, 22

Rastenis Vytautas 8
Razma Jurgis 13, 15, 24
Razumkovas Dmytro (Razumkov Dmytro) 5, 7

Skvernelis Saulius 8, 10, 13, 14, 16
Stacevičius Lauras 8
Strelčiūnas Algis 8

Šakalienė Dvilė 17, 18, 19
Šapoka Vilius 13
Šarnickas Robertas 13, 24
Šiaulienė Irena 5, 20, 21

Trampas Donaldas (Trump Donald) 18

Urbšys Povilas 18, 21, 22, 23

Vaičekauskas Gintaras 8
Valiukevičiūtė Ona 8
Vareikis Egidijus 18
Varkalys Jonas 8
Veryga Aurelijus 9
Vinkus Antanas 15

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*